

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Голос України

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1792 р. Між Росією та Туреччиною укладено Ясський договір, за яким Туреччина визнавала приєднання Криму до Росії. ■ 1863 р. У Лондоні відкрилося перше в світі метро. ■ 1875 р. Народився історик, публіцист і громадський діяч Степан Томашівський. ■ 1924 р. На Черкащині народився Михайло Задніпровський, актор. Шевченківський лауреат. ■ 1986 р. Здійснив перший рейс найбільший у світі літак Ан-124 «Руслан».

Останні тижні мають бути плідними

Досить напруженим обіцяє стати наступний пленарний тиждень у парламенті, передостанній за 8-му сесію. До порядку денного включено близько 230 питань. Як повідомив на погоджувальній раді заступник Голови Верховної Ради Степан Гавриш, напередодні нового року — 26 грудня — Президент України Леонід Кучма звернувся до парламенту з листом, у якому просить депутатів терміново розглянути в повторному другому читанні закон про державне регулювання виробництва, експорту, імпорту дисків для лазерних систем зчитування. У цьому листі глава держави звертає увагу на те, що схвалення закону про лазерні диски має надзвичайне значення для економіки нашої держави і наповнення доходної частини бюджету. Аналогічний лист надійшов до парламенту і від Прем'єр-міністра України Анатолія Кінаха.

(Закінчення на 2-й стор.).

Відкриваємо небо

З початком 2002 року відділ Відкритого неба Центру військового співробітництва і верифікації Генерального штабу Збройних Сил України почав виконання першого етапу Договору про відкрите небо. 15—27 квітня поточного року в німецькому місті Нортгольц відбудеться сертифікація літака-спостерігача Ан-30Б ескадрильї «Блакитна стежина» ВПС України. З отриманням міжнародного сертифіката машину буде допущено до виконання місій спостереження військових об'єктів з повітря в країнах — учасниках договору.

Відроджується економіка — народжуються діти

Уперше за останні десять літ народжуваність у Дніпропетровську зростає так, що перевищила смертність. Цей факт міський голова Іван Куличенко вважає рубіконним і поясне зрушеннями в економічній, бюджетній та соціальній сфері. Майже на 10 відсотків зросли торік у місті обсяги виробництва промислової і на всі 20 — продовольчої продукції. А це — нові робочі місця і майже подвоєння відрахувань на медицину, освіту та підтримку молодих сімей, повідомляє наш власний кореспондент Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Фотофакт

Патріарх Київський і всієї Русі-України Філарет та київський міський голова Олександр Омельченко закладають капсули на честь початку відновлення церкви Різдва Христового на Поштовій площі.

Фото Володимира ФАЛІНА (Укрінформ).

У номер

Сестра «Славути»

За спільним проектом «АвтоЗАЗ-ДЕУ» і російського «Автосільгоспмаш-холдингу» створено автомобіль «Ладога». Він увібрав усі кращі конструкторські напрацювання «Славути», які доповнили російські комплектувальні.

Запорізьким автоконструкторам вдалося зберегти основу машини. Втім, вона набула характерних рис і «ЗАЗу», і «ВАЗу». Приведення «Ладоги» до сучасного за стилем вигляду додало їй в довжину ще 20 сантиметрів.

Силовий агрегат створеного автомобіля оснащений новою системою впорскування палива, яка підвищила його потужність з 63 до 70 кінських сил та зменшила рівень токсичності. З ним «Ладога» здатна розвивати максимальну швидкість до 165 кілометрів за годину, повідомляє наш власний кореспондент Олександр АБЛІЦОВ.

Генпрокурор у відставку йти не збирається

Учора Генеральний прокурор України Михайло Потебенько на прес-конференції спростував інформацію деяких засобів масової інформації про свою відставку. Він підтвердив, що має намір іти на парламентські вибори разом з комуністами.

Загалом Михайло Олексійович дав позитивну оцінку діяльності прокуратури за минулий рік. Він зазначив, що намітилася стала тенденція збільшення відсотка розкритих тяжких злочинів, зокрема, торік цей коефіцієнт становив 91,6 відсотка, повідомляє наш спеціальний кореспондент Наталя ЯРЕМЕНКО.

Колаж Євгенії ВАСИЛЬЧЕНКО.

Смертельно поранивши Наталку, покалічивши її брата і трьох дівчат, винуватець ДТП заявив: «Діти винні, не я».

У той день, 12 липня 1996 року, село Радгоспне Близнюківського району Харківської області гуло, наче розтривожене гніздо. Люди почали «кусатися» ще з ранку, дорогою до клубу. І не без причини: їхній радгосп реорганізували в КСП. Як тут не висловитися, не посперечатися. Адже життя селян, досі розмірене і звичне, реформатори наказали змінити. Чи в кращий бік? Про це «гули» й на зборах членів КСП.

(Закінчення на 8-й стор.).

Останні тижні мають бути плідними

(Початок на 1-й стор.).

На погоджувальній раді голови парламентських комітетів, лідери фракцій домовилися: якщо закон уряду про лазерні диски не буде підтримано в повторному другому читанні 10 січня, то 11 січня на розгляд парламенту винесуть президентський законопроект про лазерні диски в першому читанні.

До того ж, за словами С. Гавриша, вчора зранку Президент України повернув до Верховної Ради зі своїми зауваженнями та пропозиціями нову редакцію закону про вибори до місцевих рад, міських, сільських і селищних голів, а також закон про обов'язкові теледебати. Профільний парламентський комітет з питань державного будівництва і самоврядування готовий винести закон про місцеві вибори з пропозиціями Президента на розгляд сесії 10 січня. Є й інша пропозиція — проголосувати не нову редакцію виборчого закону, а зміни до

чинного закону щодо термінів виборчої кампанії.

9 січня у Верховній Раді відбудеться день уряду про стан дотримання Кодексу закону про працю України на підприємствах різних форм власності. У день голосування — 10 січня — депутати планують визначитися щодо низки законів у другому читанні. Зокрема, про використання в Україні іноземної робочої сили, про вищу освіту, про загальнодержавну програму розвитку водного господарства, про військову службу правопорядку у Збройних Силах України та інші. На повторний розгляд з пропозиціями Президента 10 січня винесено Сімейний кодекс України, зміни до закону про державні гарантії відновлення заощаджень громадян України, закон про заходи функціонування оптового ринку електроенергії в Україні та інші документи. Парламент також планує ратифікувати низку міжнародних угод, прийняти рішен-

ня з попередньо обговорених питань, проголосувати Постанову ВР про інформацію Тимчасової слідчої комісії щодо розслідування зникнення журналіста Георгія Гонгадзе та інших резонансних кримінальних справ, про інформацію Тимчасової слідчої комісії ВР для проведення розслідування діяльності голови Сумської облдержадміністрації В. Щербаня.

Коментуючи в інтерв'ю журналістам повідомлення деяких ЗМІ про нібито готовий указ Президента про відставку Генерального прокурора Михайла Потебенька, котрий увійшов до виборчого списку КПУ, заступник Голови Верховної Ради України Степан Гавриш сказав: «Мені нічого не відомо на офіційному рівні про відставку чи будь-які інші дії щодо Генпрокурора. До цього часу немає особистої позиції самого Михайла Потебенька, і тому коментувати це питання неестично».

Юліана ШЕВЧУК.

Комуністи затвердили список

Партійні рядки

З'їзд КПУ, що відбувся в столиці минулої суботи, затвердив список кандидатів у народні депутати за загальнодержавним багатомандатним виборчим округом. До першої десятки ввійшли лідер комуністів Петро Симоненко, Омелян Парубок, Іван Герасимов, Борис Олійник, Валерія Заклунна, Адам Мартинюк, Станіслав Гуренко, Олександр Ткаченко, Анатолій Наливайко, Олег Блохін. Під 11-м номером у списку з 225 осіб — голова Верховної Ради Криму Леонід Грач.

На з'їзді також було ухвалено рішення включити до виборчого списку партії Генерального прокурора України Михайла Потебенька. За це проголосова-

ло 217 делегатів. За словами члена КПУ Георгія Крючкова, незважаючи на те, що деякі дії Михайла Потебенька «заслужовують критики», він завжди «дотримувався чіткої позиції». Тепер, як «законослухняна людина», Генпрокурор має піти у відпустку на час виборчої кампанії. Однак Г. Крюков не виключив також іншого розвитку подій, аж до відставки Михайла Потебенька. Водночас деякі комуністи висловилися проти входження Генпрокурора до виборчого списку Комуністичної партії.

Окрім того, з'їзд затвердив виборчу програму партії, а також прийняв політичне звернення до українського народу, повідомляє «Інтерфакс-Україна».

Фото Руслана ІЛЕВИЧА (УНІАН).

Опозиція — державний інститут?

Міжпартійний з'їзд «Виборчого блоку Юлії Тимошенко» минулої суботи затвердив список кандидатів у депутати.

Як повідомляє «Інтерфакс-Україна», до першої п'ятірки лідерів блоку ввійшли Юлія Тимошенко, Анатолій Матвієнко, Григорій Омельченко, Василь Онопенко та Левко Лук'яненко. Далі в списку — Олег Білорус, Олександр Турчинов, Михайло Павловський, Степан Хмара та інші.

До виборчого блоку Юлії Тимошенко ввійшли чотири партії — «Батьківщина», «Собор», Українська республіканська та Українська соціал-демократична партії. Крім того, до складу УРП влилася Українська християнська демократична партія, а до «Батьківщини» — Українська консервативна рес-

публіканська партія. З'їзд також затвердив 57 кандидатів для висування в одномандатних округах.

На з'їзді лідер блоку Юлія Тимошенко зазначила, що парламентська опозиція має стати «державним інститутом» з чітко визначеним статусом, закріпленим у Конституції. На її думку, саме опозиція повинна формувати Рахункову палату, Центральну виборчу комісію, а також мати право формування керівництва ключових парламентських комітетів, Генпрокуратури.

Серед основних програмних завдань «БЮТ» — зміна пріоритетів розвитку української держави, відхід від «технократичних цінностей ринку» на користь «орієнтації на духовний розвиток суспільства».

Фото Олександра СИНІЦІ (УНІАН).

Створення округів у Криму під контролем ЦВК

З 10 січня в АР Крим розпочнеться висунення кандидатів у депутати ВР АРК, яке триватиме до 9 лютого. А після реєстрації з 14 лютого кандидатам дозволяється проводити агітацію. Такі строки затвердила на своєму засіданні Виборча комісія Криму.

Виборчком досі ще не може визначити кордони виборчих округів. До комісії надійшло чимало скарг на неабиякі розриви в територіальних округах і пропуски десятків будинків та цілих вулиць. За словами голови Виборчої комісії АРК Івана Полякова, найскладніша ситуація в Сімферополі через велику кількість округів. Найбільше проблем виникає в Залізничному районі міста. Виявилося, що до списку виборців не включено багато мешканців будинків. Водночас один з округів не набирає мінімальної чисельності виборців. На засіданні з'ясували, що округ буде повним, бо в ньому — електорат з виправно-трудової колонії № 102 та психдиспансеру.

Залишився нез'ясованим механізм формування окружних комісій. Виборчком автономії лише почав розглядати, які місцеві осередки партій та трудові колективи мають право пропонувати кандидатури в окружних. Втім, визначитися треба до 10 січня, коли окружками має бути сформовано. У Центровиборчком АРК також надходять звернення від місцевих органів влади і депутатів з проханнями уточнити межі їхніх округів та виправити численні помилки. Наприклад, Джанкойська райрада звернулася з проханням фактично переформувати округи, коли вони вже були створені. Виявляє незадоволення і Меджіліс кримськотатарського наро-

ду, який вважає, що під час формування округів Виборчком не врахував принципи компактності розселення кримських татар. І округи утворено таким чином, щоб максимально розчинити голоси репатріантів. Меджіліс звернувся до ЦВК з проханням узяти під контроль створення округів у автономії.

Здивування й обурення деяких партій і рухів Криму викликало рішення, проголосоване на засіданні ЦВК АРК 28 грудня минулого року, за яким затверджено зразок бюлетеня російською мовою. Голова ЦВК АРК Іван Поляков вважає, що «ніхто нічого не порушив, а все зроблено в рамках закону», бо «де написано, що бюлетені для виборів депутатів до ВР АРК повинні друкуватися державною мовою?» А рішення прийнято «у відповідності із Законом про мови УРСР (нині держави Україна) з нас-

тупними змінами, внесеними у відповідності із Законом № 75/95 ВР від 28 лютого 1995 року, де сказано в ст. 16, що виборчі бюлетені друкуються українською або іншою мовою, прийнятою в діловодстві відповідної ради. А у ВР АРК основна мова діловодства — російська».

Один із членів Виборчкому повідомив, що в деяких регіонах півострова під час формування округових від претендентів члени комісії вимагатимуть довідки з міліції та від психіатра, на що І. Поляков запропонував таким «активістам» самим звернутися туди, бо Виборчком автономії таких вказівок не давав. Здається, що від самих ЦВК АРК, місцевих органів влади та кандидатів до кінця безрезна можна чекати чимало сюрпризів.

До речі, є претензії й до легітимності самої Виборчої комісії

автономії. Адже рішення ВР АРК від 19 грудня 2001 року «Про призначення чергових виборів депутатів ВР АРК і утворення Виборчої комісії Автономної Республіки Крим» прийнято з порушенням закону, без дотримання встановленого законодавством порядку і неправомочним складом Верховної Ради АРК.

На думку юристів, у день голосування в залі засідання ВР АРК не було потрібної для прийняття рішення кількості депутатів. На основі цього юридичного висновку представник Президента в автономії Анатолій Корнійчук звернувся до прокурора Криму О. Доборіза з проханням внести протест на рішення про призначення чергових виборів депутатів ВР АРК.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

У Центровиборчкомі

Окружні комісії без держслужбовців

До Центральної виборчої комісії надійшла достатня кількість заявок від політичних партій і блоків на включення своїх представників до складу окружних комісій для того, щоб сформувати всі 225 округів.

За словами голови ЦВК Михайла Рябця, лише по дев'яти округах подано менш як 20 заявок, тож по них не проводитимуть жеребкування серед партій, які не мають права на обов'язкове представництво. В одному з округових подано лише 13 заявок. Слід нагадати, що за законом про вибори до складу окружних комісій має входити від 12 до 20 членів. Але на обов'язкове представництво мають право партії, котрі здолали чотиривідсотковий бар'єр на попередніх парламентських виборах, або ті, що мають фракції у Верховній Раді. Зокрема, партія «Батьківщина» подала заявки на представництво у 225 округах, «Громада» — у 189, КПУ — в 225, Народний рух України — у 223, НДП — у 224, «Демсоюз» — у 225, ПЗУ — в 224, Партія регіонів — у 217, «Реформи і Порядок» — у 214, Партія солідарності — у 215, «Трудова Україна» — у 210, ПСПУ — у 199, УНР — у 225, «Яблуко» — у 225, СДПУ(о) — у 225, СПУ — у 225, Українська партія «Єдність» — у 224.

У понеділок ЦВК проводила жеребкування щодо розподілу вакантних місць в окружних комісіях серед партій, які не мають права на обов'язкове представництво, повідомляє «Інтерфакс-Україна». В результаті вилучено 144 кандидатів від партій і блоків. Більшість із них не проживає на території округу, до комісії якого їх пропонувано включити. Також вилучено держслужбовців. А деякі партії та блоки відкликали своїх представників з власної ініціативи. 35 кандидатур було рекомендовано водночас по двох округах. Згідно із законом про вибори до 9 січня ЦВК сформує 225 окружних комісій.

Фото Олександра СИНІЦІ (УНІАН).

Захід нам допоможе дізнатися правду про торгівлю зброєю

Генеральна прокуратура України порушила кримінальну справу за фактом незаконної торгівлі зброєю. Про це на прес-конференції в Донецьку повідомив заступник Генерального прокурора Олексій Базанець. За його словами, слідство вже направило клопотання зарубіжним колегам із проханням надати інформацію у цій справі.

Як відомо, Верховна Рада України підтримала депутатський запит народних депутатів Григорія Омельченка та Анатолія Єрмака, де містяться звинувачення про причетність до торгівлі зброєю на адресу секретаря Ради національної безпеки та оборони Євгена Марчука, колишнього голови СБУ Ле-

оніда Деркача, народного депутата Андрія Деркача та інших посадових осіб. Заступник Генерального прокурора заявив, що справу порушено за фактом незаконної торгівлі зброєю, але не назвав прізвища конкретних посадових осіб, які проходять у справі. Заступник Генпрокурора додав, що

іншим шляхом, окрім як порушенням кримінальної справи, перевірити відомості, що містяться у депутатському запиті, неможливо. Оскільки тільки порушена справа (а не дослідча перевірка) дає підстави звертатися по допомогу до зарубіжних колег. Заступник Генерального прокурора України також переконаний, що потреби в новій експертизі «таращанського тіла» немає.

Ліна КУЩ.

Горілка, пожежа, загибель

4 січня виявлено обгорілий труп самотнього домовласника у селі Дубівці Кіцманського району. За дві доби до трагедії працівник районного відділу соціального захисту та інспектор державної пожежної охорони його переконували не палити в нетверезому стані. Не зважив.

Про це свідчать пляшки від спиртного та недопалки на підлозі біля мертвого тіла.

Не зміг відвернути біду від

свого батька Сергій Ф. у селі Вовчинець Кельменецького району, де наступного дня теж трапилося таке лихо. Дим, що виділяється під час тління запалених цигаркою постільних речей, через двадцять хвилин вже забирає життя в людини. Саме так розпочався січень у новому році, саме так торік загинули 40 буковинців.

Микола КОСТЮК, в. о. начальника ВДПО УМВС України в Чернівецькій області.

Фотофакт

Різдвяне дійство на Михайлівській площі Києва завершилося святковим феєрверком.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Журналісту — кастетом у лице, генералу міліції — квартиру

Проблема

У Полтаві знову побито журналіста. Цього разу — головного редактора найтиражнішої в області газети *Надзвичайна подія* сталася близько півночі 30 грудня в самотньому центрі міста — у Корпусному парку, поряд з виходом із підземного переходу. Головний редактор газети міськради «Полтавський вісник» Павло Сторожженко у прямому розумінні на свою голову, проходячи мимо, став випадковим свідком масової бійки. З десяток молодиків з немилосердною жорстокістю били ногами якогось хлопця, котрий лежав на алейній доріжці. Журналіст — а ще батько і дідуся і просто порядна людина — зробив спробу словом втихомирити хуліганів. І тут же одержав свою «пайку» — удар кастетом в обличчя.

Страж порядку, що на разі вигулькнув із підземки, сам ризикувати не квапився, догукувався по рації підмоги. Втім, колотнеча і заклики журналіста таки зрушили з місця вартівника. Але нерішучість чи, можливо, й страх одразу відчули й нападники і почали лупцювати тепер вже його! Той незграбно змахнув рукою і чи то в нього вибили, чи то він випустив сам з рук пістолет. Тільки-но прибула підмога, згряя хуліганів кинулася навтікача, прихопивши з собою і зброєю... Наступного дня (31 грудня) і перші три дні вже цього року потерпілий разом зі своїми колегами досліджували оперативні міліцейські зведення, але не те що жодної згадки, а й натяку на надзвичайну подію не знайшли...

Тим часом, доки колега «зализував рани» і намагався докопатись бодай якоїсь інформації про нічне побоїще, міське телебачення накручувало сюжет про іншу, не менш «помітну» подію — урочисте вручення ордера на квартиру начальнику всієї обласної

міліції. Все відбувалося в найкращих традиціях «застійних» часів: під ялинкою в приміщенні облдержадміністрації за участю Діда Мороза та Снігуроньки губернатор і мер при челяді «оквартирні» новоприбулого генерала. До слова, з цими генералами-начальниками у Полтаві просто сміх та й годі. За неповних два останніх роки їх у міліцейському відомстві на вулиці Пушкіна змінилось троє. І всі один поперед одного одержали у «древньому і вічно молодому» місті хатинки-квартирки (ясна річ, державно-міністерським коштом) та ще й генеральські погони з лампасами. І як гадаєте, чи стало від того всього спокійніше жити пересічним громадянам? За статистичними зведеннями (які самі борці зі злочинністю і складають), звісно, що саме так. Бо чи може бути інакше, і за які тоді ратні подвиги обдаровувати звзваннями й нерухомістю, зважає, аж ніяк не бездомних містечкових гарантів законності та правопорядку? А разом і нас, законослухняних міщан і

селян, заспокоювати й потішати, мовляв бачите, як все тихо та мирно. Проте насправді з настанням темряви більшість полтавців уже не ризикують витикатися з дому, бо панічно бояться за своє та своїх домочадців здоров'я і навіть життя. Реальність така: в провінційному місті бал правлять хулігани, якщо не сказати більше, і за служіння трьох зайжджих начальників-генералів у Полтаві не розкрито жодного гучного (резонансного) злочину. На пам'яті ще факт, коли відгемселили навіть прокурора міста. Міліція затримала, але... не тих. А невеличкому колективу редакції «Полтавського вісника», ще раз наголосимо — офіційного рупора міськради, взагалі непереливки. Три місяці тому жорстокого удару по голові було завдано фотокореспондентові Анатолію Улицькому, і він місяць пролежав зі струсом мозку в нейрохірургії. Зловмисників так і не знайшли. Тепер от побито головного редактора, знаного в регіоні публіциста, члена національних спілок журналістів і письменників, заслуженого журналіста України. І ніхто ніде ні гу-гу. У міському міліцейському управлінні про НП дізнались із... публікації в «Полтавському віснику». Яка реакція? Проводиться розслідування, яке, не виключено, встановить, що... Самі розумієте, плями на мундирі ніхто не буде показувати на люди. А ще коли ці мундири не прості, а золоті, то про яку законність вести мову? Невже битимуть і далі?

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

У номер

■ Дніпропетровськ

Вигадали собі національність

Під час перепису населення у Нікополі майже дві сотні осіб заявили, що їхня національність — козаки. Отаман тутешнього козацтва Володимир Доброхотов, до третього коліна дослідивши родовід своїх батьків, дійшов висновку, що вони — нащадки козаків, які ніби виникли ще за часів половців. Як і багато таких козаків, котрі свого часу були в Запорозькій Січі. Бо вони, мовляв, істотно відрізнялися від українців, і не тільки від українців, великою фізичною силою та здоровим духом, неймовірним почуттям власної гідності. І все це, наполягає тепер Володимир, так серйозно, що не треба сприймати за святковий жарт. Хоча решта козацьких куренів, котрих в області нині вистачає, категорично не погоджується з «ініціативою» нікопольчан.

Р. С. Схоже, треба оголосити конкурс: хто собі ще яку національність утне? А якщо серйозно, то, звісно, були і половці, і печеніги, і скіфи, і сармати. За всяких часів по-різному називали себе люди чи їх називали. От тільки козаків як окремо взятої національності ніколи не було. Донські, щоправда, інколи називали себе саме козаками, а не росіянами. Щоб відрізнитися від російського або українського народу, з якого донці переважно і походили. Але то була лише вигадка не переобтяжених освітою людей (згадайте героїв Шолохова), для яких і Ленін був, зрозуміло, з козаків.

Підземний «тупик»

На 10 копійок подорожчав проїзд в Дніпропетровському метро. І це, попереджає директор метрополітену, ще не межа. Підприємство перебуває в дуже тяжкому фінансовому стані. Борг за спожиту електроенергію сягнув 4 мільйонів гривень, третій місяць не виплачується зарплата працівникам підземки. Порятувати метро може лише його подальша розбудова, але на це тим паче коштів не вистачає.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

■ Одеса

Різдвяна служба

у відроджуваному соборі

Перше богослужіння на честь Різдва Христового відбулося в нижньому храмі відроджуваного в Одесі Спасо-Преображенського кафедрального собору. Його було закрито, а потім і зруйновано ще в 30-ті роки минулого століття. Величний собор, що з часу виникнення Одеси впродовж тривалого періоду був центром духовності міста, з ініціативи нинішнього міського голови Руслана Боделана почали відновлювати. Торік саме до Різдва Христового було завершено спорудження й освячено дзвіницю, нині — нижній храм, здатний вмістити чотири тисячі осіб. А вже 19 січня, на Водохреща, буде закладено перший камінь у спорудження верхнього храму. Із завершенням будівництва собор зможе водночас прийняти 15 тисяч віруючих і стане однією з найбільших культових споруд в Європі.

Георгій ВОРОТНЮК.

■ Фотофакт

Учасник хресної ходи в Севастополі, яка відбулася 7 січня на честь Різдва Христового.

Фото Сергія СВЕТЛИЦЬКОГО.

Встановити істину можливості є.

Інформація

Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України щодо стану розслідування кримінальних справ відносно зникнення журналіста Г. Гонгадзе, громадського діяча М. Бойчишина, вбивств народних депутатів України Є. Щербаня і В. Гетьмана та спроби вбивства народного депутата України В. Бортника, нападів на народних депутатів України О. Єльяшкевича, В. Хару, викрадення сина народного депутата України В. Альохіна та загибелі народних депутатів України В. Бойка, М. М'яковського, С. Драгомарецького

Шановний Іване Степановичу! Шановні колеги депутати! Тимчасова слідча комісія щодо стану розслідування кримінальних справ відносно зникнення журналіста Гонгадзе та ряду інших справ була утворена Верховною Радою України 21 вересня 2000 року.

Розуміючи, що за кожною з кримінальних справ, які стали предметом досліджень, стоїть смерть конкретної людини або факт знущання над нею, члени Тимчасової слідчої комісії не робили пріоритетів у будь-якій справі, прагнучи не тільки знайти істину в кожній з них, але й встановити причини, що дали можливість скоїти ці злочини, а також причини їх нерозкриття правоохоронними органами держави.

Враховуючи широкий міжнародний резонанс на факт зникнення Гонгадзе, на першому етапі роботи увага членів Комісії була зосереджена на цій справі. Це було зумовлено ще й отриманням записів розмов у кабінеті Президента, в яких йдеться про зникнення журналіста.

Хотів би також зазначити, що справа зникнення Гонгадзе викликала зацікавленість не тільки з боку правоохоронних органів, депутатів, але й певних політичних сил в Україні, які наймали іноземців для розслідування цих справ. Комісії відомо два факти.

Перший. Партія «Трудова Україна» в березні 2001 року наймає недержавну американську фірму «Кролл».

Другий факт. Лідер партії НДП Валерій Пустовойтенко запрошує взимку 2001 року російську фірму «Ажур» (Агентство журналістських розслідувань).

Оцінка результатів роботи названих структур буде дана Комісією в цій інформації нижче. Перед тим, як перейти до інформації щодо конкретних справ, необхідно зазначити наступне.

У вересні цього року Парламентська Асамблея Ради Європи прийняла резолюцію, в якій, зокрема, Асамблея закликає органи влади в Україні:

— прискорити і завершити розслідування зникнення та вбивства Георгія Гонгадзе або розпочати — в разі потреби — нове незалежне розслідування цієї справи за допомогою міжнародних експертів;

— розпочати спеціальне розслідування справи народного депутата України Олександра Єльяшкевича, заступника голови Комітету з питань фінансів і банківської діяльності.

Саме тому Тимчасова слідча комісія вважає за необхідне інформувати Верховну Раду щодо ситуації, в якій працює Комісія, а також про матеріали роботи по трьох справах: Гонгадзе, Єльяшкевича, Подольського.

Справа Гонгадзе

Коротка хроніка подій.
16.09.2000 р. — зникає журналіст Гонгадзе.

02.11. — в Таращанському лісі знайдено невідомий труп.

28.11. — Олександр Мороз оприлюднює перші аудіозаписи.

18.12. — дружина Гонгадзе впізнає прикраси і опізнає свого чоловіка у трупі, знайденому біля Таращі.

27.01.2001 р. — заява Генпрокуратури про неможливість встановити причини смерті «таращанського» тіла.

07.02. — Генпрокуратура визнає факт прослуховування кабінету Президента України.

17.02. — російські експерти встановлюють на 99,9 відсотка вірогідність того, що «таращанське» тіло належить Георгію Гонгадзе.

У березні 2001 року фірма «Кролл», підкреслюю і нагадує, найнята партією «Трудова Україна», приїздить в Україну.

19.04. — заява Генпрокурора щодо

наявності свідка, який бачив Гонгадзе у Чехії.

08.05. — ФБР США підтверджує, що знайдене тіло належить Гонгадзе.

15 травня 2001 року «слідство по справі Гонгадзе встановило вбивць» — заявив міністр внутрішніх справ України Юрій Смирнов. За його словами, двоє виконавців загинули, організаторів немає, тому що ситуація була спонтанною, раптовою. До цієї справи, за заявою міністра, має відношення кримінальний авторитет «Циклоп».

Червень 2001 р. — фірма «Кролл» оприлюднює результати розслідування, в яких стверджує дослівно: що «...ні обставини зникнення Гонгадзе, ні записи не дозволяють стверджувати про причетність Президента до цієї справи».

Ані прокуратура, ані інші органи держави офіційно не отримали зазначений звіт, але так звані висновки «Кроллу» широко поширюються і поширювалися в Україні лідерами партії «Трудова Україна», а також представниками України в Раді Європи.

У вересні цього року на каналі ОРТ продемонстровано документальний фільм, в якому заступник Генпрокурора України Олексій Баганець робить заяву про те, що слідству відомі вбивці Гонгадзе. Це кримінальні авторитети «Циклоп» та «Матрос», які зникли після вбивства Гонгадзе. О. Баганець демонструє фотографії названих осіб.

13 грудня представники фірми «Ажур» передають матеріали розслідування, а також надають докази Тимчасовій слідчій комісії про те, що «Матрос», про якого розповідав та показував фотографії тележурналісту ОРТ О. Баганець, живий, знаходиться в Дніпропетровську, і ніхто його не заарештовував.

Тимчасова слідча комісія вважає за необхідне констатувати наступне:

1. Генеральна прокуратура України, інші правоохоронні структури, а також Тимчасова слідча комісія не отримували офіційних документів щодо звіту фірми «Кролл».

2. Аналіз зазначеного звіту, розміщеного в Інтернеті, показує, що висновки «Кроллу» є сумнівними та багатоглибкими.

а) Перш за все Комісія відзначає, що замовлення «Кроллу» було зроблено партією «Трудова Україна», до якої безпосереднє відношення має член родини Президента України народний депутат В. Пінчук.

б) Генеральний прокурор України, за твердженням «Кроллу», після переїзду М. Мельниченка до США, попередив їх, що будь-яке розслідування на території України буде з порушенням законодавства України. Але, знову ж таки, із звіту «Кроллу», цитую: «...завдячуючи тривалим зусиллям, в тому числі з боку Президента Кучми, Генпрокурор М. Потебенько дозволив нам отримати доступ до ключових свідків і представників влади для продовження нашого розслідування», кінець цитати. Комісія розцінює такі дії Президента України як втручання в діяльність слідства, Генеральної прокуратури, особливу зацікавленість у фірмі «Кролл».

в) Фірма «Кролл» дозволяє собі робити висновки про недостовірність записів, зроблених у кабінеті Президента України, лише на підставі того, що від зустрічі з її представниками відмовилися Юрій Кравченко, Леонід Деркач та інші.

Дослівно із висновків «Кроллу» деякі цитати: «...за винятком Президента України та глави Адміністрації Президента Литвина, решта учасників розмов, як і сам М. Мельниченко, виявилися недосажними, тому ми не волюємо поясненнями щодо обставин, в яких були зроблені ті чи інші реплі-

Редакції газети «Голос України»

За пропозицією членів Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України щодо стану розслідування кримінальних справ стосовно вбивства журналіста Г. Гонгадзе, народних депутатів України В. Гетьмана, Є. Щербаня та інших справ просимо надрукувати в газеті «Голос України» інформацію Тимчасової слідчої комісії з цього питання, оголошену на сесії Верховної Ради України 21 грудня 2001 року.

Матеріал додається.

З повагою
Олександр ЖИР,
голова Тимчасової слідчої комісії.

ки, до чого все це призвело. Таким чином, відсутні будь-які свідчення на користь достовірності записів, які можна було б прийняти без інших доказів, а цих в свою чергу немає».

Далі. «... Президент Кучма заперечує, що робив приписані йому критичні висловлювання, а з іншими учасниками бесіди зустрітися не вдалося. Більше того, Президент стверджує, що його слова були змонтовані та вирвані з контексту. Знову ж таки, немає свідків цих розмов, які б могли йому заперечити». І так далі і тому подібне.

г) Комісія вивчала питання щодо достовірності поданої «Кроллом» інформації про проведений допит Президента України. А також про технічні дослідження в кабінеті Президента України.

Служба безпеки України не володіє інформацією про зазначене вище. Не володіє тому, що законом не передбачені такі функції СБУ.

Президент України та Управління державної охорони не можуть надати підтверджуючу інформацію, або назвати прізвища експертів-іноземців, які нібито заходили в кабінет Президента України, а також чи проводилося будь-яке дослідження взагалі.

Більше того, Комісія тричі зверталася до Президента та підлеглих йому осіб з проханням провести зустріч та обговорити питання, які є предметом діяльності Комісії, отримати відповідь на деякі питання. Наприклад, прокуратура Києва звинувачує конкретних осіб у вбивстві Вадима Гетьмана, оприлюднює інформацію про це. В той же час у засобах масової інформації з'являються публікації, фотографії, на яких Президент України зустрічається з цими особами.

На жаль, Президент України не тільки сам побоюється зустрічі з Комісією, але й заборонив зустрічатися з Комісією начальнику Управління державної охорони України Строгому В. І.

Оцінюючи невеликий перелік прикладів, Комісія вважає, що висновки «Кроллу» не можуть братися до уваги офіційними структурами України, тим більше використовуватися представниками України в міжнародних організаціях.

3. Тимчасова слідча комісія вважає за необхідне проінформувати Верховну Раду про ігнорування норм Конституції та чинного законодавства з боку Генеральної прокуратури України. Відмовившись від зустрічі з членами Комісії та наданні інформації (не тієї, що є таємницею слідства), і привласнивши право тлумачення законів (у відповідях Генеральної прокуратури до Комісії), Генеральна прокуратура фактично заблокувала роботу парламентської комісії.

Такі дії з боку Генпрокуратури члени Комісії вважають наслідком того, що в записах розмов у кабінеті Президента України лунає голос Генерального прокурора М. Потебенька, який засвідчує про його діяльність, далеку від захисту законності в державі. Саме тому робота Генпрокуратури України спрямована не на встановлення істини по справах, а на те, щоб загальмувати розслідування та виправдати певних посадових осіб, чиї голоси лунають в записах М. Мельниченка. Тому, на нашу думку, робота Генпрокуратури України має бути визнана незадовільною, і ми би пропонуємо зробити у Постанові Верховної Ради України.

Саме тому більшість членів Комісії переконані, що повне і об'єктивне розслідування справи вбивства Гонгадзе може бути проведене тільки під контролем Ради Європи та за участю міжнародних фахівців. Комісія просить Верховну Раду підтримати вересневу резолюцію ПАРЕ та реалізувати в першому кварталі 2002 року ту її час-

тину, що стосується справи Гонгадзе та справи Єльяшкевича.

Справа О. Єльяшкевича

9 лютого 2000 року близько 21 години на території готелю «Москва» (зараз — готель «Україна»), де мешкають народні депутати України, на народного депутата України О. Єльяшкевича був здійснений напад, коли депутат повертався з Верховної Ради України.

У результаті нападу О. Єльяшкевич отримав закриту черепно-мозкову травму, струс мозку (з набряком), перелом кісток носа тощо.

Тілесні ушкодження були заподіяні в результаті нанесення відповідного удару кулаком в обличчя.

Наслідки нападу могли бути інші, в тому числі загрозливі для життя, якби не нанесення О. Єльяшкевичем удару нападаючому у відповідь.

Слідчим управлінням ГУ МВС України в Києві 10.02.2000 р. порушено кримінальну справу не за статтею Кримінального кодексу України стосовно посягання на життя та здоров'я державного діяча, а за ознаками злочину у вигляді злісного хуліганства.

Слідство у справі зупинено. Воно зупинилося декілька разів (вперше — через кілька днів після скоєння злочину, а останній раз — 18.08.2001 року) на підставі статті 206 пункту 3 КПК України (коли не встановлено особу, що вчинила злочин).

Кримінальна справа вивчалася в Генеральній прокуратурі України, прокуратурі міста Києва та ГСУ МВС України і за наслідками надавалися письмові вказівки, які виконано — про це йдеться в листі заступника Генерального прокурора до Комісії 7.12.2001 р.

Комісія відзначає, що слідство ухиляється від вивчення версії нападу на народного депутата України, пов'язаного з його професійною діяльністю, а потерпілий останній раз запрошувався слідчим 25 березня 2000 року.

В той же час О. Єльяшкевич одразу після побиття заявив (а потім 14.02.2000 р. підтвердив це письмово), що вважає напад на нього замовним, а замовником цього нападу вважає Президента України.

Як відомо, у 1999 році О. Єльяшкевич очолював парламентську Комісію з питань забезпечення виборчих прав громадян під час проведення виборів Президента України. Комісія констатувала недемократичність проведення президентських виборів та зафіксувала систематичні численні порушення владою Конституції та законів України в ході виборів.

Основною причиною замовлення нападу на О. Єльяшкевича сам депутат вважає висунення ним на пленарному засіданні Верховної Ради 9 лютого 2000 р. (тобто безпосередньо в день нападу на нього) пропозиції про створення парламентської комісії, яка б вживала термінових заходів для вдосконалення законодавства про референдум.

Прийняття такого рішення було узгоджено з більшістю фракцій Верховної Ради України, а керівництво Верховної Ради запланувало голосування з цього питання на 10 лютого.

Комісія констатує, що правоохоронними органами до цього часу не вжито відповідних заходів, які б сприяли розкриттю злочину проти О. Єльяшкевича, в тому числі не порушено кримінальну справу за відповідною статтею Кримінального кодексу стосовно посягання на життя та здоров'я державного діяча, незважаючи, я підкреслюю, на рішення Парламентської Асамблеї Ради Європи від 27 вересня 2001 року про негайний початок спеціального розслідування злочину проти О. Єльяшкевича. Спроби О. Єль-

Бажання — нема

яшкевича оскаржити незаконні дії правоохоронних органів в суді також не мали результатів. Правоохоронні органи свідомо дезінформували громадськість про характер та міру спричинених О. Єльяшкевичу тілесних ушкоджень, в тому числі це робив і колишній міністр внутрішніх справ Юрій Кравченко на дні Уряду у Верховній Раді 14.03.2000 року. Через засоби масової інформації правоохоронці також заявили про, начебто, відмову Єльяшкевича від дачі свідчень, що було відкритою брехнею. Більше того, в окрузі народного депутата О. Єльяшкевича, незважаючи на рішення судів, друковані ЗМІ до цього часу не спростували повідомлення про те, що О. Єльяшкевич буцімто впав на слизькісх східцях готелю, а потім вигадав історію про побиття, будучи в нетверезому стані, з їх слів.

До цього треба додати, що О. Єльяшкевичу протягом останніх років не дають можливість виступити в ефірі Херсонської області, грубо порушуючи і статус народного депутата, і рішення судів.

Комісія вважає, що Генеральна прокуратура України перешкоджає перевірці політичних мотивів замаху на О. Єльяшкевича та причетності до цього особисто Президента України. Свідомо не беруться до уваги: відповідна заява М. Мельниченка від 16.11.2000 року та запис розмови Леоніда Кучми з невідомим, здійснений М. Мельниченко 7.07.2000 року, в якому Президент повідомляє співрозмовнику, що у разі винесення О. Єльяшкевичем на розгляд Верховної Ради України відповідного законопроекту (де, зокрема, йдеться про початок процедури імпічменту Президента України) О. Єльяшкевича поб'ють так, щоб не піднявся. До речі, М. Мельниченко заявив, що готовий бути свідком по справі О. Єльяшкевича, що він погоджується на допит в якості свідка по цій справі та готовий надати і записи розмови Президента Кучми Л. Д. щодо О. Єльяшкевича для проведення відповідної міжнародної експертизи, і інші записи та інформацію, необхідну для розслідування справи.

Комісія вважає, що існує загроза життю та здоров'ю народного депутата України, особливо після призначення головою Херсонської облдержадміністрації Юрія Кравченка, та вважає, що Верховна Рада України та її керівництво повинні вирішити питання щодо захисту та безпеки О. Єльяшкевича.

Справа О. Подольського

Олексій Подольський, помічник-консультант народного депутата України С. Головатого, є одним із активних членів правозахисного об'єднання «Ми», керівник видавництва «Право». Брав активну участь у виготовленні та розповсюдженні друкованих матеріалів з критикою Президента України напередодні та під час виборів Президента у 1999 році та референдуму в 2000 році.

9 червня 2000 року О. Подольського було викрадено у Києві невідомими особами, вивезено в Чернігівську область та побито. Як засвідчив О. Подольський на засіданні Комісії, події розгорталися наступним чином. «На початку червня ми готували черговий матеріал щодо референдуму. Я закінчив писати матеріали і зателефонував друзям, що заїду до них. Це було на Львівській площі, вулиця Воровського. Я спокійно вийшов і, нічого не підозрюючи, пройшов через дорогу вулиці Артема там, де вона закінчується на Львівській площі. Перейшов на протилежний бік, щоб сісти або на тролейбус, або на таксі. В цей час мене вдарили ззаду по голові. Я не втрачав свідомість, але був такий шок. І в цей час, як били, їхала зелена машина іномарка, дверцята були відкриті, і мене було вкинуто між пе-

реднім і заднім сидінням на підлогу. Двоє хлопців сіли на мене колінами і двері закрили, ми поїхали. На всі мої питання що до чого, що відбувається, ніяких відповідей не було. Просто, аби я не говорив, мене били кулаком і гумовим кийком. Вони забрали відразу у мене паспорт і окуляри, як тільки опинився в машині. Поки ми їхали, а їхали десь дві години, не було сказано жодного слова, зі мною ніхто не розмовляв. Між собою не розмовляли. Але один з них, той, що бив гумовим кийком, час від часу стукав мене по коліну, по лівому коліну. Потім я зрозумів, навіщо те, тому що потім місяців три я не міг ходити. І коли добрався вже додому, я дуже шкутильгав, бо в одному місці коліно було таке, як гарбуз. Потім підїхали в лісосмугу (біля хутора Петрівський, Чернігівська область, Прилуцький район, як потім з'ясувалося.). Мене витягли за волосся і, погрожуючи, що будуть вбивати, якщо я піднімусь, витягли на підлогу і зразу відігнали машину метрів за 50.

Пішли розмови. Один з них (той, що був у краватці) казав: «Давай зараз візьмеш лопату, викопаєш собі могилу, обіллям тебе бензином». Водій, хлопець років 28, витяг з багажника каністру і лопату. Але мені лопату в руки не давали. Потім мене повалили на підлогу і почали бити».

Я не буду далі цитувати, але відбувається знущання, яке закінчується тим, що О. Подольського попереджують: що «якщо ти не припиниш свою діяльність в об'єднанні «Ми», то з тобою буде набагато гірше».

Подольського залишають у лісі. На попутних авто повертається він до Києва, на квартиру, з якої вийшов, але вже спалено двері в квартирі і, взагалі, лише випадково не загорівся будинок.

Я хотів би ще раз депутатам нагадати записи стосовно цих епізодів, які були оприлюднені.

Доповідається голосом Юрія Кравченка:

«Кравченко: Ну, тепер ота братія, що розпространяла від Головатого листівки?

— Да.

Кравченко: Значить, позавчора він опинився аж в Сумській області, той, який розпространяв. Так йому там так надавали (сміх). А он кричів: «Ето Головатий меня». (Сміх) Ну, прийхав він додому, а там, значить, зайнялася дача, і двері згоріли.

— У кого?

Кравченко: У нього (сміються обидва), понятно.

— ... А він розпространяв одну чи...

Кравченко: Ми його... гад, вийшов опять з новою пачкою. В той же день 15 ментів... А він був з 3 охраніками. Потім без нікого, його — в машину. Як пішли в ход... «Я більше не буду, це Головатий. Хто ваш шеф? Хто ваш шеф? Я буду свідетелем. Ну короче... (Нерозбірливо) В мене є такий підрозділ, методи їхні, в них ні моралі, нічого немає. Так що, не дай бог... Так що, значить, нічого немає. Так що, просто, значить, я. В мене група... і починає глушити.»

Навмисне роблю порівняння подій та аудіозаписів, щоб депутатам було зрозуміло, чому саме такі висновки робить сьогодні Тимчасова слідча комісія.

За інформацією Генпрокуратури, за даним фактом Шевченківським РУ ГУ МВС у м. Києві розслідується кримінальна справа за статтею «Розбій». Справу вивчала прокуратура Шевченківського району міста Києва, надавала письмові вказівки. Після їх виконання 7.07. 2001 року попереднє слідство у справі зупинено на підставі статті 206 пункт 3 КПК України у зв'язку з невстановленням осіб, які вчинили злочин.

Лише після того, як справою зацікавилася наша Комісія, Генпрокуратура втребувала цю кримінальну справу і зараз її вивчає.

Комісія звертає увагу, що у всіх названих справах багато спільного.

Перше. Гонгадзе, Єльяшкевич, Подольський — особи, які на час скоєння проти них злочинів були (а живі —залишаються) в опозиції діючому Президенту України і не просто в опозиції, а проводили і проводять активну політичну діяльність.

Друге. На відомих записах розмов у кабінеті Президента України зазначені особи, їх дії, а також дії проти них обговорюються за участю Президента України, колишнього міністра внутрішніх справ Ю. Кравченка, Голови СБУ (на той час Л. Деркача). І, я це підкреслюю, якщо, спираючись на аудіозаписи, стверджувати, що Президент України давав пряму вказівку на знищення Гонгадзе, то сьогодні Тимчасова слідча комісія вважає це неможливим, а от події, які розгорталися навколо О. Подольського та О. Єльяшкевича, повністю збігаються як у записах розмов, так і в житті. Обидва потерпілих прослуховували зазначені аудіозаписи і підтвердили Комісії повну відповідність реальних подій записаним розмовам.

Враховуючи висновки експертизи записів М. Мельниченка, зробленої Міжнародним інститутом преси (Австрія) та його рекомендації, а саме, цитую: «що відповідно до принципу верховенства права обов'язком саме українських органів влади є забезпечення подальшого розслідування цієї справи. Правильним методом розв'язання цього питання може стати зіставлення правопорушень і злочинних дій, зафіксованих у розмовах, з фактичними подіями, що мали місце в Україні».

Порівнявши події із записами, більшість членів Комісії переконані, що, на жаль, аудіозаписи розмов у кабінеті Президента України щодо побиття О. Єльяшкевича та О. Подольського не є монтажем. Але остаточну крапку в цьому питанні повинна поставити експертиза, проведена під контролем Ради Європи.

Оцінюючи реальну ситуацію в державі, і перш за все ставлення Генеральної прокуратури України до розслідування кримінальних справ, які є предметом діяльності Комісії, в тому числі зволікання з встановленням істини, ми вважаємо вкрай необхідним терміново і остаточно встановити — записи розмов у кабінеті Президента є монтаж чи ні? Ця експертиза повинна бути здійснена у відповідності до вимог українського законодавства, Міжнародної організації комп'ютерних доказів та за участю експертів Ради Європи.

Якщо буде встановлено, що оприлюднено змонтовані записи стосовно Гонгадзе, Єльяшкевича, Подольського та інших, то це зніме всі підозри з Президента зокрема та України взагалі. Якщо монтаж відсутній, ми зможемо отримати відповіді на багато питань, в тому числі, хто і навіщо підбурював Президента, хто і навіщо переконував його давати доручення міністру Ю. Кравченку займатися Гонгадзе, а не вирішувати з ним (з Гонгадзе) питання в суді, як спочатку пропонував сам Президент, і так далі.

Саме тому, на переконання членів Тимчасової слідчої комісії, парламент повинен передбачити окремим рядком у Держбюджеті на 2002 рік кошти в обсязі 500 тисяч гривень, які дадуть змогу провести зазначену експертизу та зупинити значно більші втрати, які несе держава сьогодні. І ми просимо підтримати цю пропозицію.

Це питання є актуальним ще й тому, що ми напередодні виборів, а минулі вибори зафіксували багато повчального, чого ніколи не повинно повторитися.

Олександр ЖИР,
голова Тимчасової слідчої комісії
Верховної Ради України.

!

У номер

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності»

Верховна Рада України *постановляє:*
І. Внести до Закону України «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 20, ст. 82; 1998 р., № 30-31, ст. 193; 1999 р., № 38, ст. 345) такі зміни:

1. Перше речення частини першої статті 3² викласти у такій редакції:

«1. Спеціальний торговий патент може бути приданий суб'єктом підприємницької діяльності, який займається видами діяльності, визначеними в статтях 3 і 3¹ цього Закону, і обсяг реалізації товарів (робіт, послуг) якого не перевищує 1 млн. гривень за рік».

2. У статті 7¹:

1) у частині першій:
абзац другий викласти у такій редакції:
«податок на додану вартість, крім податку з операцій ввезення (пересилання) товарів на митну територію України або отримання від нерезидентів робіт (послуг) для їх використання або споживання на митній території України»;

абзац четвертий викласти у такій редакції:
«податок на прибуток підприємств, крім податку з доходів, отриманих у вигляді дивідендів, процентів, роялті, та доходів від фрахту транспортних засобів»;

абзац десятий виключити;
2) частину другу виключити;
3) абзац перший частини п'ятої викласти у такій редакції:

«5. Суб'єкти підприємницької діяльності — фізичні особи, які придбали спеціальний торговий патент, зобов'язані вести книгу обліку доходів і витрат у порядку, встановленому центральним податковим органом».

3. Абзац другий частини першої статті 8 викласти у такій редакції:

«за порушення строків сплати або неповне внесення чергових платежів нараховується пеня на суму податкового боргу (включаючи суму штрафних санкцій за їх наявності) з розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України на день виникнення такого податкового боргу або на день його (частини) погашення, залежно від того, яка з величин таких ставок є більшою, за кожний календарний день прострочення у його сплаті».

4. Останнє речення частини п'ятої статті 9 викласти у такій редакції:

«Експеримент припиняється у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку, але не раніше одного року після його початку».

II. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
13 грудня 2001 року.
№ 2881-III.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Декрету Кабінету Міністрів України «Про акцизний збір»

Верховна Рада України *постановляє:*
1. Статтю 1 Декрету Кабінету Міністрів України від 26 грудня 1992 року № 18-92 «Про акцизний збір» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 10, ст. 82; 1999 р., № 52, ст. 469; 2001 р., № 20, ст. 97) доповнити частиною такого змісту:

«Інші терміни у цьому Декреті вживаються у такому значенні:

давальницька сировина — сировина, яка є власністю одного суб'єкта підприємницької діяльності (замовника) і передається іншому суб'єкту підприємницької діяльності (виробнику) для виготовлення підакцизних товарів (продукції) без переходу права власності на таку сировину;

давальницькі умови — будь-які умови, визначені в договорах між суб'єктом підприємницької діяльності (замовником) і суб'єктом підприємницької діяльності (виробником), за яких виготовляється підакцизна продукція, яка є власністю замовника».

2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування та поширюється на правопідсони, що виникають після набрання чинності цим Законом.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
13 грудня 2001 року.
№ 2895-III.

СЕПО Убити дракона

«Голос України», 9 січня 2002 року. № 4 (2755)

Найважче рубати голови
на містечковому рівні

Коментар

Аграрна реформа дедалі більше нагадує казку про Котигорошка, який рубає голови жахливого Змія, а на їх місці з'являються інші, не менш потворні. Сьогодні на спільному засіданні Комітету Верховної Ради з питань аграрної політики та земельних відносин і Координаційної ради з питань АПК при Кабміні, очікується, даватимуть оцінку того, як відбувався процес рубки голів протягом останнього року. Офіційно тема зібрання, що вноситься на порядок денний, звучить складно і запутано: «Про хід виконання Постанови Верховної Ради України від 18 січня 2001 року № 2219 «Про інформацію Кабінету Міністрів України про становлення нових організаційно-правових формуваль агропромислового комплексу в ринкових умовах». Якщо простіше, «добрі молодці» від агропрому розглядатимуть результати своєї роботи за минулий рік на ниві створення приватних агроформувань замість колишніх колективних господарств.

За інформацією від уряду, процес відбувається «на ура» і це привнесло в економіку країни немало позитивних зрушень. Створено більш як 15 тисяч нових агроформувань ринкового типу, що стало запорукою великих польових дивідендів. Якщо вірити офіційним зведенням, зібрано 41,2 мільйона тонн зернових — найбільше за останні роки. Немало, 16 мільйонів тонн, взяли в оновлених господарствах буряків — на 3 мільйони тонн більше, ніж торік. А вал соняшнику хоч і видався менший, ніж врожай-2000, проте ціни на насіння цієї культури зросли вдвічі.

Статистичні дані, вважає віце-прем'єр Леонід Козаченко, — красномовне свідчення правильності обраного курсу. Якщо порівнювати 2001 рік з 2000-м — прорив очевидний. Виробництво валової продукції сільського господарства збільшилося на 9,1 відсотка. Банківські кредити стали доступніші для сільгоспвиробників. Завдяки частковій компенсації за рахунок бюджетних коштів кредитних ставок агровиробники отримали торік 2,8 млрд. грн. пільгових позичок. Тоді як у 2000-му — втричі менше. Все більше селян, інформує уряд, почуваються на сільгоспугіддях господарями. Державні акти на право приватної власності на

землю одержали 1,8 млн. громадян; виплачено 1,3 млрд. грн. орендної плати за користування земельною часткою (паєм), що становить 64 відсотки від суми, передбаченої договорами оренди на 2001 рік. А те, що реформа не збагатила хліборобів, які спромоглися зібрати вагомих коровай, так, як хотілося б — то цьому винною не реорганізаційні процеси, а інші чинники. Зокрема, на думку віце-прем'єра, низька купівельна спроможність громадян — проблема, яка виходить за рамки АПК.

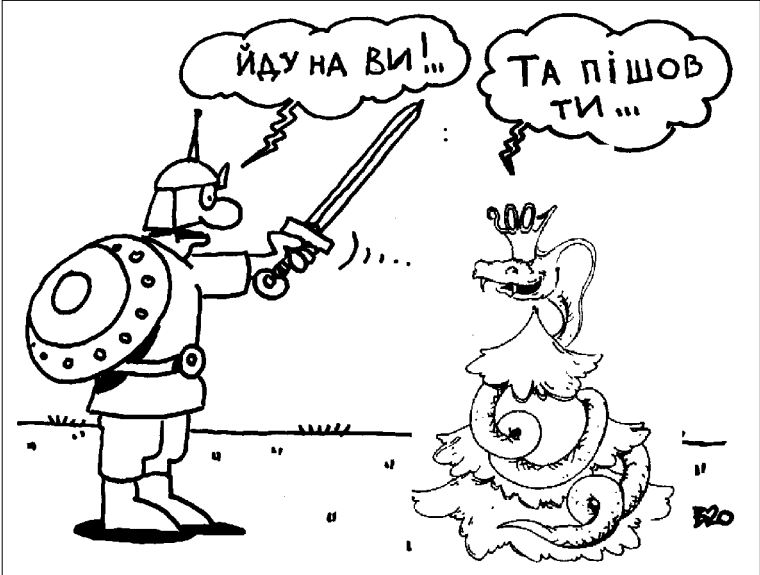
Проте не все так беззмарно в аграрному королівстві. Якщо повернутися до ненависних голів: їх ще рубати і рубати. Взяти ті-таки банківські позички. На перший погляд прорив очевидний. Але потреба села у грошах набагато більша. Вважається, що частка кредитних ресурсів в господарстві має становити 35 — 40, а то й 45 відсотків від оборотних коштів. Це відповідає і світовому досвіду, і практиці радянського господарювання. Україна дійшла до того, що 1999 року кредити в оборотних коштах аграрників становили менш як один відсоток. Працює такий собі закон збереження енергії. Коли в господарстві немає кредитних ресурсів, брак грошей компенсується з інших джерел: невикладена

зарплата, неперераховані до бюджету платежі, нерозрахунки з постачальниками ресурсів.

Зрубати цю голову з плечей, збільшити обсяги кредитування одразу, вважає Л. Козаченко, неможливо. У сільгоспвиробників відсутні високоліквідні основні засоби, які можна було б заставити. Прийнятним варіантом міг би стати майбутній урожай. Але врожай застрахований. У ринкових умовах страховий захист — чи не найголовніший чинник. Приміром, на Заході фермер не сіятиме, доки не убезпечить у такий спосіб результати своєї праці. Адже сільськогосподарське виробництво — зона підвищеного ризику. У нас хоч і проголошено гасло, яке закликає селян масово страхувати посіви зернових та цукрових буряків, на практиці досвід приживається важко. В більшості господарств, де підраховують кожну копійку, вважають, що гроші треба витратити на реальні пальне, добрива, насіння, а з погодними катаклізмами, дасть Бог, минеться, і град «накриє лан сусіда».

Так і не вдалося урядові повалити й іншу голову дракона — диспаритет цін на сільгосппродукцію та на ресурси і послуги, які надаються селу. Фахівці Інституту аграрної економіки УААН стверджують, що через диспаритет цін за 1991—1998 роки сільське господарство втратило 95 мільярдів гривень. Це означає, що навіть якщо село матиме доступ до недорогих кредитів, але не буде паритету, кошти вимиватимуться з агровиробництва і перетікатимуть у промисловість, комерційним структурам.

Та найважче рубати голови на містечковому рівні. Замість відтягої у столиці, стараннями «місцевих князків» виростають дві нові. Кредити начебто є. Нинішнього року передбачено 150 мільйонів гривень на здешевлення банківських позичок. Але там, де гроші, майже завжди трапляються зловжи-

вання. Іноді комерційні банки надають кредит під гарантії місцевих органів влади. Останні нерідко диктують селянам, хто, де і за якими цінами має купувати ресурси чи продавати свою продукцію. Під виглядом контролю за ситуацією чиновники змушують отоварюватися у «своїй» структурі. Отже, вважає Л. Козаченко, дискредитується поняття ринку, компрометуються дії та наміри аграрного блоку уряду.

Про те, що саме «барони» на місцях здебільшого і наступають аграрній пісні на горло, можна дізнатися із підготовленої відповідної записки Генпрокуратури. Там, зокрема, йдеться, що посадові особи окремих сільгосппідприємств, органів влади, зловживаючи службовим становищем, наділяли земельними паями «себе, родичів, знайомих та інших осіб, котрі не мали на це жодних законних підстав». За виявленими фактами порушено кримінальні справи в Криму, Івано-Франківській, Рівненській, Полтавській, Запорізькій, Тернопільській та Харківській областях. У Криму, Дніпропетровській та Харківській областях встановлено навіть

«факти отримання земельних сертифікатів іноземцями та особами без громадянства».

Жива ще одна голова чудовиська. Торік серед завдань парламенту, які брався виконати уряд, було й таке: «забезпечити у першому півріччі 2001 року виділення працівникам соціальної сфери села земельних ділянок для ведення особистого підсобного господарства». Вчителів та лікарів ошасливили гектарами аж ніяк не всюди. Такі пункти, схоже, мігруватимуть з однієї постанови в іншу ще не рік і не два. Адже проблема ця породжена поспішною земельною реформою. Гектари вже роздали, а перереформувати набагато складніше, ніж реформувати. Хоча нинішній Кабмін тут начебто і ні при чому. Справа в тому, що завдання парламент роздавав одному урядові, а звітує інший. «Добрі молодці» в Кабміні, які воюють з ненависною гідрою, змінюються з карколомною швидкістю, а запитати по-справжньому про результати боротьби нема в кого.

Галина КВІТКА.
У колажі використано малюнки
Віктора ПОПОВА та Бориса РЕВЧУНА.

Кінська сила іноді авто пересилить

Репортер

Новорічні свята працівники кінного заводу №174, що в селі Лікарівка на Кіровоградщині, зустріли спокійно. Хоча для них ці свята трохи більше, ніж для будь-кого іншого — рік бо Коня за східним календарем. Мало хвилювали людські клопоти і їхніх гривастих вихованців. Новорічний раціон у них був не святковий, а звичайнісінький. Астрологічні міркування теж їм не відомі.

Розводять тут не простих коней — еліту. Щоб потрапити до їх кортори, треба народитись від чистокровних батьків. Лише кожне десяте лоша стає спортсменом, а справді зоряних висот, розповідали в Лікарівці, має шанс сягнути кожен сотий вихованець кінного заводу.

Їм дають ім'я не Сірко й не Зірочка, вони носять вишукані шляхетні імена: Іхор, Забіг, Кахлей. І крім рідної стайні бачать чи не весь світ. Їх перевозять у літаках і спеціальних машинах з м'якими салонами. Вони красуються у світлі прожекторів перед тисячами яскравих представників людського світу — знаменитими артистами, політиками, бізнесменами.

Їх поцінують дорожче від блискучих автомобілів. Тепер на престижних кінних змаганнях в Україні та Росії «Жигулі» виставляють у якості призів, по кілька штук одразу, замість медалей. Чотириногих красенів обслуговують найкращі лікарі, і візит, наприклад, одного німця-ветеринара обходиться більш як у тисячу марок. Цим ко-

ням сідла шиють на замовлення, а підкови... Справді, щастя — знайти таку підкову, якщо її загубить спортивний кінь — вона одна коштує тридцять гривень. Але підкови губляться рідко, тому що цяхи для них купують по 25 «зелених» за кілограм.

У Лікарівці виросли олімпійські чемпіони Мехіко, Мюнхена та Москви, переможці європейських змагань. Живе тут і кінь Президента Л. Кучми Забіг. Гривасті красені регулярно виїждять на престижні міжнародні змагання. Не просто мандрують — привозять призи та медалі.

Цей великосвітський антураж дивним чином накладається на нехитре сільське буття — засніжені шляхи, запах гною і пічного диму, ненадійний телефонний зв'язок. Варто провести у Лікарівці півдня, щоб зрозуміти: робочі конячки, якщо й заздять елітним, то безпідставно. Спортивні коні не скачуть для задоволення, жокеї та тренери так і кажуть: працюємо. Працюють за будь-якої погоди, з одним вихідним на тиждень, щодня по півто-

ри-дві години. Начебто і небагато, але це — тридцять кілометрів пробігу, звісно, в спортивному темпі. Навантаження чималі, їх треба дозувати, аби не нашкодити організмові.

У спортивних коней, як у людей, болить серце, плечі, «зривається» попереk. І в спеціально обладнаних машинах коням зовсім не подобається, так само як і в літаках — з дорogi організм потребує перед стартом відновлення протягом двох-трьох діб. Вітальні аплодисменти трибун і тисячі людських очей — це добре, але якби коні могли говорити, хтозна, може, вони попросили б замість того тихої степової дороги, співів пташок і лагідних дитячих рук, що пестять не за вдалий стрибок, а просто так...

А після тріумфальних виступів вони завжди повертаються у село, до своєї стайні. Одного разу це станеться востаннє, щоб, залишивши у минулому галас трибун і блиск медалей, катати на своїй стомленій спині дітлахів — можливо, майбутніх вершників-чемпіонів.

Ігор ШИРОКУН.
Кіровоградська область.

Автор дякує за допомогу в підготовці матеріалу члену збірної команди України з кінного спорту, чемпіону України, представнику Держкомспорту Володимиру Вошакіну.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Там, де гроші, майже завжди трапляються зловживання

ВОЛИНЬ

Власними силами

Цими святковими днями волиняни проходять випробування стихією — окрім рекордної кількості снігу, який уклав землю товстим шаром, 2 січня над областю пронісся сильний вітер. У сніговому полоні опинилися пасажери приміських автобусів, без світла залишилися

сотні осель. Того самого дня голова Волинської обласної державної адміністрації Борис Клімчук оголосив у регіоні надзвичайний стан.

Долати холодні «жарти» післяноворічної стихії вийшли тисячі жителів краю. Як повідомив 4 січня нашого кореспондента Борис Клімчук уже ввечері цього дня майже повністю відновили електро-, газо- і теплопостачання. Завершувалася розчистка шляхів від снігових заметів — близько 90 відсотків доріг місцевого значення.

— Упоралися власними силами, — наголосив голова облдержадміністрації. — Хоча нам і запропонував підмогу уряд, але ми зуміли мобілізувати власні сили для подолання наслідків стихії.

Отож Волинь, попри природні катаклізми, зустріла радісне свято Різдва у доброму настрої.

Гірники змінюють професію

Ще донедавна містечко гірників Нововолинськ переживало не найкращі часи — запаси кам'яного вугілля вичерпалися. Через що планували закрити кілька вугледобувних підприємств. Отож кільком тисячам гірників загрожувало безробіття. Проте Нововолинськ разом з прилеглим селищем Жовтнєве оголосили територією пріоритетного розвитку. І впродовж кількох років завдяки вітчизняним та іноземним інвесторам розпочали здійснення шести проєктів, завдяки яким були створені підприємства з виробництва маргарину, борошна, плодощового продукції, з переробки та фасування чаю, виготовлення збірних дерев'яних конструкцій будинків. Завдяки цьому 300 гірників уже не бояться безробіття і поміняли свою професію на інші.

Село осідлує коня

За останніми даними, в області налічується близько 100 тисяч коней. Тому, переконані волиняни, нинішній рік — рік Коня за східним календарем повинен стати найсприятливішим для селян. Адже кінь сьогодні з успіхом заміняє трактори, вантажні автомобілі і навіть іномарки.

Тим паче в області є село, де зуміли зберегти традиції конярства. У Борочичах Горохівського району функціонує не тільки сучасна конферма, а й прекрасний іпподром, майданчик для верхової їзди і навіть спортивна школа. А тутешні наїзники на рисаках торійської, російської та орловської порід встановили не один рекорд, були переможцями навіть на всеукраїнських змаганнях.

Під Театральним майданом виросте автостоянка

Оригінальну автостоянку, розраховану на 450 легковиків, заплановано спорудити під одним з центральних майданів обласного центру — Театральним (на знімку). Як повідомили у Луцькій міськраді, окрім приватного інвестора, долівку участь у зведенні стоянки братиме і місто. Реалізація задуму дозволить нарешті розв'язати гостру проблему паркування легковиків у центрі міста й значно поліпшити екологічну ситуацію.

«Стародавній Володимир» — новий заповідник

Тисячолітній Володимир-Волинський зустрів новорічне свято із новим статусом — державного істо-

рико-культурного заповідника «Стародавній Володимир». Майже стогектарна площа включає в себе найдавнішу частину міста, його історичне ядро із залишками замкових, оборонних укріплень та всі історичні пам'ятки. Серед них всесвітньо відомий Успенський собор, Васильківська церква-ротонда, яка не має аналогів у світовій архітектурі. Планування й реконструкція заповідної частини міста триватиме до 2005 року і фінансуватиметься виключно за рахунок місцевих бюджетів.

Премія — актрисі

Народна артистка України Людмила Приходько напередодні нового року стала першим лауреатом міжнародної премії імені Лесі Українки. Заснування престижної відзнаки — вінець року минулого, який був оголошений у світі роком визначної української поетеси. Премію заснували Волинський державний університет імені Лесі Українки та всеукраїнське політичне об'єднання «Жінки за майбутнє».

Відзнаку актрисі Волинського обласного музичного драмтеатру вручено за створення різнохарактерних сценічних образів, у тому числі Мавки у виставі за драмою-феєрією «Лісова пісня».

«Влада для нього — не самоціль»

9 січня піввіковий ювілей відзначає голова Волинської обласної ради Василь ДМИТРУК. Про нього побажали висловитися ті, хто давно знає Василя Павловича, з чим він не один рік працював поряд.

Іван Луцький, голова Луцької районної державної адміністрації:

— Вісім років ми працювали з Василем Павловичем пліч-о-пліч в органах державної влади і місцевого самоврядування. Він для мене завжди був другим і порадником. А тому насамперед хотів би відзначити його людяність, щирість, порядність. Зверну увагу: за яку справу він не брався, завжди доводив її до завершення, не боявся брати на себе відповідальність, проявляв ініціативу. Ці риси характеру зберіг і на посаді голови обласної ради, укотре довівши, що влада для нього — не самоціль, а можливість прислужитися людям, краю, рідній Україні.

Аркадій Братковський, маршалок Люблінського воєводства:

— Я з великим задоволенням згадую наші взаємини. Адже ми робили все для налагодження вигідних зв'язків не тільки на регіональному рівні, а насамперед міжлюдському. Завдяки цьому між громадянами наших країн також встановилися тепліші стосунки. Отож, певен, що й після обрання мене на дипломатичну посаду ми успішно співпрацюватимемо. Бо, переконаний, пан Василь і надалі сприятиме дружбі і взаєморозумінню наших народів — добрих сусідів.

Андрій Максимов, керівник сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю «Світанок» Рожищенського району, депутат обласної ради:

— Повинен сказати, що з обранням Василя Павловича на посаду голови обласної ради діяльність представницького органу значно активізувалася. І це особливо помітно нам, сільським трудівникам. Прийнято низку комплексних програм щодо розвитку агропромислового комплексу, багато уваги приділяється особистим господарствам селян. Напевне, тому, що сам Василь Павлович із селянської родини і тривалий час працював у сільському господарстві, добре знає наші проблеми.

Хотів би відзначити, що його уміння знайти ключик до депутатських сердець гуртує обласну раду, не дає їй стати «ристалищем» для різних політичних сил, сприяє цілеспрямованій роботі депутатського корпусу області, розв'язанню посутніх соціально-економічних проблем нашого краю.

Олександр Огородник, керівник заслуженого народного ансамблю пісні і танцю України «Колос»:

— Василь Павлович на ділі довів, що місцева влада однаково активно й результативно може турбуватися і про розвиток економіки, поліпшення соціальних умов волинців, і про розвиток мистецтва й культури. Це можна простежити на яскравому прикладі нашого колективу, життям якого постійно цікавиться великий прихильник народної пісні Василь Дмитрук. Тож бажаємо йому ще багато шедрих на працю й добро творчих літ.

Колектив редакції газети «Голос України» щиро вітає свого давнього читача і шанувальника, голову Волинської обласної ради Василя Дмитрука з 50-річчям. Бажаємо щедрого ужинку на життєвій ниві, нехай тепло, щирість і добро зігрівають ваше серце. З роси та води!

Сторінку підготували
Роман ЖИЖАРА, Володимир КОРОЛЮК.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА, Миколи ЗИНЧУКА.

Вісті з Волині

Новини одним абзацом

«Волинь»: 2001 — 2002» — обласний форум під такою назвою мають намір уперше провести узередині січня нинішнього року волинські облдержадміністрація і обласна рада. Його мета — підбити підсумки господарювання в усіх галузях, відзначити найкращі трудові колективи, обговорити проблеми й невирішені питання, намітити пріоритетні напрями соціально-економічного та культурного розвитку краю в 2002 році, аби позитивні досягнення стали необоротними.

Великовузлове складання ВАЗ-21213 «Нива» уперше розпочато у ВАТ «Луцький автомобільний завод», що відроджується з допомогою інвестицій концерну «Укрпромінвест». Як відомо, тут уже налагоджено таке саме складання вазівських «дев'яток», «сімок», «чотвірок», а також УАЗів. А що стосується власного волинського всюдихода — ЛуАЗу, то колектив має намір його докорінно модернізувати з допомогою фахівців ВАЗу.

Реконструкцію вуличного освітлення, яка обіцяє справжні «білі ночі», розпочато у Луцьку. В його основі — заміна старих й малоефективних ліхтарів і світильників на сучасні світильники виробництва спільного україно-бельгійського підприємства «Ватра-Шредер», які споживають значно менше електроенергії, мають довший ресурс роботи і за рівнем освітлення вулиць набагато перевищують наявні. Перші встановлені більше тисячі нових світильників уже дали понад 100 тисяч гривень економії міській скарбниці.

Підготовку до видання вісника «Літопис Волині» розпочато у Волинському держуніверситеті імені Лесі Українки (на знімку). Отже, мрія письменника Уласа Самчука, який колись хотів, аби це популярне видання журнального типу, що було започатковано більш як півстоліття тому волинцями післявоєнної еміграції у Вінніпезі (Канада), видавалося в Луцьку, справджується. Планується, що «Літопис Волині» стане згодом всеукраїнським науковим виданням.

Близько сотні реквізитів колядників і щедрувальників надійшло на оголошений в області конкурс різдвяно-новорічної атрибутики. І свій голос до визначення переможців може подати не тільки поважне журі, а й чимало волинців, які в ці дні відвідують Волинський обласний краєзнавчий музей. Адже саме тут з надісланою на конкурс святкової атрибутики відкрито оригінальну виставку, що має і чудову назву «Різдвяна зориниця».

Діти — під колеса, злочинцю — амністія

Аномалії

(Початок на 1-й стор.).

Але коли дійшло до виборів голови правління, пристрасті раптово втихли. А навіщо марно горянку дерти, якщо районне начальство прийшло з класичним «Є думка». Не спитавши у людей, воно рекомендувало обрати головою правління колишнього директора радгоспу. Більшість членів КСП «проголосувало» ногами, демонстративно залишивши залу, в котрій лишилися, здебільше, конторські працівники. Так безальтернативний Володимир Карасьов став керівником колективного сільгосппідприємства. Чому він виявився для більшості односельців своїм чужинцем? Це, схоже, мало турбувало голову. За традицією треба було пригостити однодумців та гостей. Тому трудівники роз'їхалися-розійшлися висловлювати невдоволення на роботі, а новообраний голова повіз особливо близьких на «галявину».

Накрито їй було аж ніяк не самим хлібом-сіллю. І пили того жаркого полудня не одну лише мінералку.

Ну, і на здоров'я, як то кажуть. Була б користь після застілля. Та щоб не трапилось лихо...

Вилазь, приїхали!

— Мамо, дозвольте з дівчатами на ставок з'їздити.

Шістнадцятирічна Наталка Зубенко поважала батьків не лише на словах. В небагатьох родинах нині збереглося шанобливе «ви» до батька-матері. У родині сільської вчительки Тетяни Анатоліївни і місцевого профспілкового лідера Олексія Івановича Зубенків таке ставлення збереглося. Тут знають ціну хліба, тому шанують працю — по господарству і в школі, в будні й свята.

І як не відпустити дочку з її десятирічним братом до води в таку спеку. До того ж всі доручення по господарству виконано.

— Ідьте, але будьте обережні.

До ставка дорога була неблизька. Коли шось задерлося, наче ніс, угору, семеро дітлахів, серед яких Наталка була найстаршою, спішилися з велосипедів. Вони йшли узбіччям одне за одним. Раптом на рівній «асфальтівці» з'явилася червона «Нива», що швидко наближалася. Вона їхала, виляючи, прямісінько на велосипедистів.

— Наталка перша побачила авто, — згадує Ніна Мелешко, — і скомандувала: «Зійдіть далі на узбіччя!»

Діти відійшли від проїжджої частини дороги ще далі, але це їх не врятувало: легковик на повній швидкості збив дітлахів у кювет. Оля Щербина, яка дивом врятувалася, помчала до майстерень, звідки миттю повибігали робітники.

— Я був найближче до машини і бачив, як вона заднім ходом почала від'їжджати від паркану, — свідчить Леонід Шкодич. — У цей час над травою майнули колеса велосипедів і дитячі ноги.

Свідки жахнулися, коли побачили п'ятьох дітей, що лежали непритомні. Тим часом «Нива» розвернулася. За кермом сидів голова Карасьов.

... Наталка, опритомнівши дорогою до лікарні, запитувала: «Мамо, ви мене не сваритемте за те, що сталося?» Це були практично останні слова дочки. Після восьмигодинної операції вона померла через дві доби, так і не опритомнівши.

Ніна Мелешко пролежала в лікарні півтора місяця, інші покалічені стали на ноги швидше.

Лікар, повіривши на слово, констатував: «Тверезий!»

Після наїзду Карасьов молив Бога, щоб усе обійшлося. Присгався, що до смерті своєї допомагатиме постраждалим. Обіцяв собі, що обов'язково вже завтра відмовиться від крісла голови та поїде якнайдалі від очей потерпілих сімей. Тільки б обійшлося...

... Пробач, читачу, неправду пишу. Видаю бажане за дійсне.

Коли й згадував «наїзник» про Бога, то благаючи про спасіння власної шкіри. Підтвердження тому — його маневри. Здаючи «Нивою» назад, чи не думав він зникнути з місця трагедії? Чи можна його дії назвати необережними після того, як він на очах у свідків проїхався по дітях, що лежали непритомні?

— Подальші його, і не лише його, вчинки свідчать про бажання замести сліди і намагання уникнути покарання, — стверджує Олексій Зубенко.

Отож селяни, які збіглися на лихо (до речі, ладні були мало не роздерти голову), дружно заходилися надавати допомогу і відправляли травмованих до лікарні.

А дільничний інспектор Володимир Вольтер, котрий теж ушановував голову на «галя-

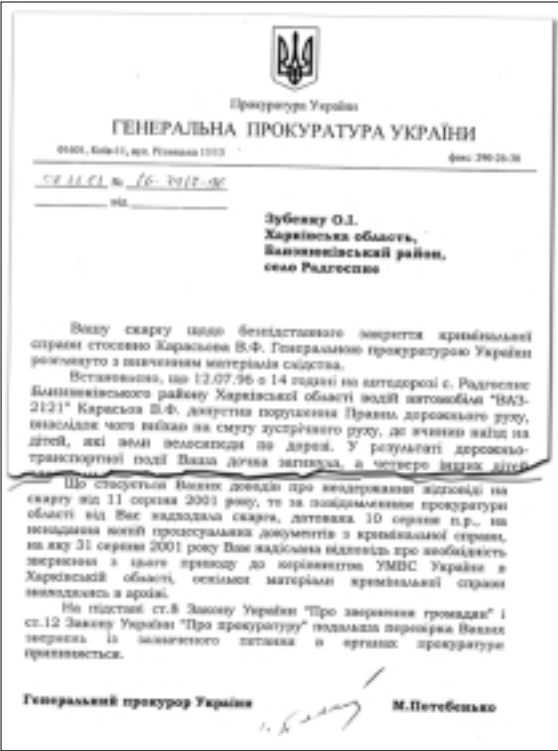
вині», прибувши на місце ДТП, зробив усе, щоб держінспектори не знайшли слідів аварії.

— Та я просто не знав, що робити у таких випадках, — пояснив мені колишній горе-міліціонер. — Я тоді в органах працював, як то кажуть, від куті до різдв.

Не вірю! Припустимо, він забув, що треба відгородити місце ДТП, але ж про збереження речових доказів знав! А що зробив представник влади? Перше: особисто заніс побиті велосипеди до майстерні для ремонту. Друге — відпустив Карасьова додому на його ж «Ниви».

Неважко уявити, що робив винуватець аварії в рідних стінах. Не збирався виїжджати з села — це точно. І заяву про звільнення з посади не писав. Карасьов готувався до зустрічі зі слідчим і лікарем у райцентрі. Туди він прибув лише через чотири (!) години (замість двох за інструкцією) після трагічного зіткнення. У кабінеті лікаря категорично заявив, що кров на аналіз не здаватиме. Дивно, але факт: слуга Гіппократа Кононенко не примушував його це робити. Чи не тому, що в кабінеті перебував голова райдержадміністрації С. Недай? Він, до речі, й виніс протокол огляду працівникові ДАІ, який чекав (!) на документ поза медзакладом. У ньому було зазначено, що водій службової «Ниви», він же голова КСП Карасьов, спиртне не вживав, запаху алкоголю немає. Районний ескулап забув дописати: «Зі слів Карасьова».

Дивні, м'яко кажучи, аналогічні дії дільничного інспектора, голови РДА, «даїшника» і лікаря не були предметом розгляду у відповідних органах. Мабуть, там повірили «щиросердному» зізнанню Володимира Федосієвича, що було зафіксовано в його пояснювальній по гарячих слідах.

— Ви й сьогодні стверджуєте, що, як написано вами, діти йшли по центру дороги? — запитую в господаря будинку в Радгоспному.

— Звичайно. Я їхав зі швидкістю 60 кілометрів на годину, побачивши дітей, посигналив. Колона повернула праворуч, а одна дівчинка — перпендикулярно дорозі. До неї залишалося метрів п'ять і я змушений був повернути ліворуч, щоб не збити дитину.

— А чому не праворуч, де нікого не було? — ?

— На асфальті не було слідів від гальмування...

— ?

— Оля Щербина, яка дивом уникла удару, стверджує, що ані вона, ані будь-хто інший не перебігали дорогу.

— ?

Насмілюся припустити, Карасьов, який має майже 30-річний стаж водія, став майстром з вигадування версій. Адже на його совісті три ДТП.

В двох з них, як зізнається сам Карасьов, загинули люди. Горе-водієві треба було б боятися керма, наче чорт ладану, але він безстрашно і безвідповідально сідав в авто і після трагедій.

До речі, півтора року після смерті Наталки Володимир Федосійович ще головував, роз'їжджаючи в автомобілі. Їздить і нині, усім виглядом демонструючи, що він недосяжний для правосуддя.

Демонстрація безкарності навряд чи була б можлива, стверджує Наталчин батько, коли б не підтримка районного та обласного начальства.

«Вирулити» допомогли довідки

У серпні 1998 року Лозівський райсуд визнав винним та засудив Карасьова до восьмих з половиною років позбавлення волі.

На користь Зубенків стягнуто з винуватого в загибелі Наталки п'ять тисяч гривень моральних збитків. Але не такий Карасьов, щоб з крісла голови сідати на нари й компенсації сплачувати. Щоб «вирулити» з цієї ситуації, він вчоргове підметушився й надав у суд дві довідки. Одна про те, що у нього є син-інвалід, друга — про стару матір, яка перебуває на його утриманні.

Колегія з кримінальних справ Харківського облсуду вирок лозівських колег скасувала (у частині стягнення п'яти тисяч гривень) і відповідно до п. п. «б» і «д» ст. 1 За-

Смертельно поранивши Наталку, покалічивши її брата і трьох дівчат, винуватець ДТП заявив: «Діти винні, не я».

грудні 1998-го. Слідству треба було з'ясувати низку обставин, головна з яких була у скаргах Олексія Зубенка. А він стверджує, що факт повторного наїзду на його дочку під час руху «Ниви» назад спричинив її смерть. А отже, про необережність, що її інкримінують Карасьову, не може бути й мови: він свідомо їхав по тілах дітей.

Міліція з'ясовувала це півтора (!) року.

І ось у травні 2000-го в Радгоспне надійшла звістка про те, що кримінальну справу щодо Карасьова... припинено. У зв'язку із законом про амністію від 16.07.1999 року, котрий передбачає звільнення від відповідальності чоловіків, які мають дітей-інвалідів і батьків у віці більш як 70 років.

Прокуратура цього разу скромно промовчала. А на запит редакції начальник управління Генпрокуратури В. Рикун повідомив: «Після усунення неповноти слідства (? — Авт.)... кримінальну справу закрито... оскільки вчинений Карасьовим злочин підпадає під дію Закону України від 24.07.98 року (? — Авт.) «Про амністію». Рішення у справі прийнято у відповідності до вимог чинного законодавства, підстав для його скасування не вбачається».

Тепер мені зрозуміло кинуте амністованим Карасьовим: «Чого він це хоче?».

«Він» — це Олексій Зубенко.

— Усі його вимоги задовольнили. Знаєте, скільки грошей витрачено на похорон? Вони ж захотіли ховати дочку у весільному платті. Продукти, ліки, професора запрошував, донорів шукав. Він ще хоче моральні збитки. Так у мене нічого немає — ні будинку, ні машини. Все, що на цьому подвір'ї та на інших, — власність дружини й сина...

Попрошавшись з сільським пролетарем, який у недалекому минулому сидів на матеріальних благах, а нині не має ні кола ні двора, я подумав: а він же й справді кум королю і сват міністру, коли свого відвертого цинізму навіть не намагається приховати під одягом злидаря.

Коментар юридичного відділу «ГУ»

Слідчим міліції, який ухвалив припинити кримінальну справу щодо В. Карасьова, дотримано формальності, але не враховано певних обставин, що мають істотне значення. По-перше, в українському законодавстві є поняття «дитина-інвалід» і «інвалід дитинства». Відповідно до Закону України «Про охорону дитинства», цитуємо за оригіналом: «дитиною-інвалідом є дитина зі стійким розладом функцій організму, спричиненим захворюванням, травмою або вродженими вадами розумового чи фізичного розвитку, що зумовлюють обмеження її нормальної життєдіяльності та необхідності додаткової допомоги і захисту. Даний статус поширюється на дітей віком до 16 років. Після досягнення дитиною-інвалідом 16-річного віку вирішується питання про встановлення залежно від причин групи інвалідності — відповідно змінюється й статус, він стає інвалідом з дитинства».

На момент амністії синові Карасьова Ігореві було далеко за 16, отож статус дитини-інваліда він мати не міг. До того ж Ігоря офіційно визнано інвалідом Радянської армії, він має відповідні пенсію та пільги.

По-друге, підставою для звільнення В. Карасьова від покарання не може бути лише той факт, що у нього є мати у віці більш як 70 років. Вона: а) мешкає в іншому населеному пункті; б) у неї є дочка, яка мешкає з нею в одному місті і допомагає їй. У зв'язку з викладеним вище, вважаємо, у слідства не було достатніх підстав застосовувати Закон України «Про амністію» щодо В. Карасьова.

кону України «Про амністію» від 24.07.98 р. звільнила від основного покарання у вигляді позбавлення волі.

Прокуратура області опротестувала цю постанову, після чого президія облсуду, скасувавши попередні ухвали, відправила справу на додаткове розслідування. Це було в

Ці аргументи чомусь уперто нехтує прокуратура. Це видно й з відповіді Михайла Потебенька. Проте, він її лише підписав.

Що з нього взяти?

Іван ІЛЛЯШ.

Київ — Харків — Київ.

Ми — за відкритість

Організації жертв нацистських переслідувань країн СНД і Балтії мають намір звернутися з відкритим листом до парламенту Німеччини з проханням внести зміни до закону про створення фонду «Пам'ять, відповідальність і майбутнє». В Києві цей документ оприлюднив голова Міжнародного руху колишніх малолітніх в'язнів фашизму Володимир Литвинов.

У листі зазначено, що закон потрібно доповнити нормою, яка визначає надавані кошти як разову фінансову виплату німецької сторони і положеннями, що забезпечують «прозору і відкриту» роботу фонду. Крім того, автори листа вважають, що не можна зрівнювати у правах на виплати колишніх оstarбайтерів із країн Східної Європи і тих, хто жив на Заході та «впродовж десятиріч користувався благами виплачених їм п'я-

тизначних разових грошових компенсацій або щомісячно отримує від 700 до 1200 дойчмарок».

Як повідомляє «Інтерфакс-Україна», В. Литвинов піддав критиці поетапне виділення коштів. Консул Посольства Німеччини в Україні Мартін Шеффер, який узяв участь у прес-конференції, запевнив, що «мова не йде про дискримінацію українських в'язнів». Рішення про часткову виплату компенсацій було прийнято у зв'язку з тим, що на початок виплат ще не закінчився термін подання заявок і потрібно було залишити «резерв». Цей термін уже минув, і тепер українська та німецька сторони можуть визначити кількість поданих заявок і розпочати відповідні виплати. Німецька сторона зацікавлена в повній виплаті компенсацій українським громадянам, підкреслив консул.

Україна розповість про зростання економіки на Міжнародному «зеленому тижні» в Берліні

Німецька столиця стане місцем зустрічі представників аграрної політики, сільського господарства і науки країн Східної та Західної Європи в рамках традиційного Міжнародного «зеленого тижня». Цього разу в центрі дискусій і семінарів — питання підвищення якості і безпеки харчових продуктів, а також захисту споживачів. Організатор заходу — федеральне міністерство захисту споживачів, харчування та сільського господарства.

У «зеленому тижні», що з 11 січня проходитиме на Берлінській виставці, візьмуть участь 800 експонентів. Вони привезуть свої найкращі досягнення в сільському господарстві. Деякі можна буде не лише побачити, а й скуштувати.

На виставку приїдуть найостанніші новинки в галузі сільськогосподарської техніки, науки і технологій. Тому важлива її частина — так звані спеціалізовані заходи, де їх демонструватимуть і обговорюватимуть.

Але найвизначнішою подією «зеленого тижня» федеральний міністр захисту споживачів, харчування та сільського господарства Рената Кюнаст назвала дев'ятий Східно-Західний сільськогосподарський форум, який відбуватиметься під девізом «Якість, безпека, можливості». Останні події в аграрному секторі західноєвропейських країн у зв'язку із захворюванням худоби призвели до

того, що населення вимагає, щоб політика в галузі сільського господарства і харчування орієнтувалася на принцип захисту споживача. І хоча лібералізація ринку — мета важлива, однак захист споживача не мусить підпорядковуватися вільному обігу товарів. Треба спільно шукати шляхи відновлення довіри населення до сільського господарства.

І якщо Східно-Західний сільськогосподарський форум стане визначною подією, то доповідь віцепрем'єр-міністра України Леоніда Козаченка про зростання економіки та перспективи для зарубіжних інвесторів у зв'язку з цим, яку він зробить у день відкриття, — майже сенсацією. Принаймні український доповідач — єдиний, хто виступить із такою темою на «зеленому тижні». За задумом організаторів, зацікавити присутніх також має виступ голови німецького Товариства з підтримки сільського господарства Східної Європи Юргена Кранца «Успішна економіка на українських полях? 10 років досвіду східнонімецьких аграріїв в Україні».

Можливо, тепер участь України в Міжнародному «зеленому тижні» приверне більшу увагу і відвідувачів, і преси. Адже торік довелося задовольнитися лише фотознімками в деяких газетах українських красунь у національному вбранні. Як повідомив представник торгової місії при Посольстві України в Німеччині, у

Сумлінний учень бен Ладена

П'ятнадцятирічний Чарльз Бішоп, котрий спрямував літак «Сессна» у висотну будівлю в місті Тампа (штат Флорида), «висловлював підтримку» відомому екстремістові Усамі бен Ладену, якого обвинувачують у причетності до терактів 11 вересня в США.

Як заявив керівник поліції Тампи Бенні Холдер, про це йшлося в передсмертній записці юнака. Крім того, стало відомо, що Бішоп дуже цікавився терактами 11 вересня. У передсмертній записці він «ясно дає зрозуміти, що діяв сам по собі і не отримував ні від кого допомоги». Його вчителі та однокласники розповідають, що він був стараним учнем.

У суботу Чарльз Бішоп приїхав до аеропорту Сент-Пітерсберг-Кліруотер на заняття з керування літаком і підняв машину без інструктора, що було заборонено. Після цього порушника переслідували два літаки F-15 американських ВПС та літак берегової варти, пілот якого зміг встановити з юнаком візуальний контакт і наказав йому приземлятися. Після дев'яти хвилин польоту Бішоп вривався в 42-поверхову будівлю «Бенк оф Америка» між 28-м і 29-м поверхами. Юнак помер одразу, однак він став єдиною жертвою, бо в будівлі у вихідний день було мало людей.

На знімку АП: Цей череп бика мюнхенські скульптори Дольф Хартман та Пітер Бебл виготовили зі спресованих німецьких марок. Для фермерів Німеччини минулий рік виявився особливо важким: сказ та ящур завдали неабияких збитків сільському господарству країни. Однак фермери сподіваються, що новий рік та введення євро покладуть край негараздам.

виставці в Берліні візьмуть участь 12 областей, які репрезентують традиційні для них товари сільськогосподарської переробки — вина, м'ясні вироби, випічку.

Валентина ПИСАНЬКА.
Франкфурт-на-Майні.

Італійський прем'єр підтримує євроінтеграцію

Італійський прем'єр-міністр Сільвіо Берлусконі заявив, що політика його країни стосовно європейської інтеграції не зміниться у зв'язку з відставкою міністра закордонних справ Ренато Руджеро.

Руджеро, який колись очолював СОТ, подав у відставку в суботу через розбіжності в думці з іншими членами уряду з приводу євро, обвинувативши своїх колег у негативній позиції до євро-

пейської валюти. Ця відставка викликала тривогу в інших європейських столицях.

Щоб усіх заспокоїти, в інтерв'ю італійській газеті «Корр'єре делла сера» Берлусконі, який узяв на себе функції міністра закордонних справ, заявив, що Італія й надалі підтримуватиме євроінтеграцію і що він має намір очолювати італійський МЗС не менш як півроку і реформувати це відомство.

МЗС Молдови буде перетворено

Нинішнього року МЗС Молдови буде перетворено на Міністерство закордонних справ та зовнішньоекономічних зв'язків.

Потребу змін пояснюють тим, що зовнішньополітичне відомство має приділяти більше уваги економічній діяльності, залученню інвестицій до країни та просуванню молдовського експорту за кордон. З тією самою метою при деяких посольствах Молдови за кордоном, зокрема й у Києві, передбачено відкрити торгово-економічні представництва. Поки що рішення про перетворення міністерства немає, але підготовка до цього триває.

Хроніка. Факти. Події

■ **Вашингтон**

Винятки не в наших правилах

Заступник міністра оборони США Пол Волфовіц заявив, що Пентагон допускає проведення воєнних операцій проти будь-якої країни, зокрема Іраку, Сомалі, Ємену, Індонезії та Філіппін.

■ **Сан-Сальвадор**

Мігрантів депортують

Влада Сальвадору засудила намір Швеції депортувати 617 громадян Сальвадору, ошуканих кадровим агентством, котрі так і не отримали легальної роботи.

■ **Кабул**

Омара все ще шукають

Кілька членів талібівського уряду здалися владі в Кандагарі. За словами прес-секретаря уряду провінції Кандагар Халіда Паштуна, лідер талібів мулла Омар, найпевніше, все ще перебуває в Афганістані в провінції Гільменд.

Тим часом Світовий банк прийняв рішення впродовж десяти років виділити Афганістану 15 млрд. доларів. Ці кошти підуть переважно на підтримку охорони здоров'я, освіти та в сільгоспсектор.

■ **Делі**

Перестрілки тривають

Кашмірські сепаратисти вчинили черговий напад на індійський військовий об'єкт у штаті Джамму і Кашмір. За даними індійської сторони, загинув один військовослужбовець і вбито двох нападників.

Спільно боротися з тероризмом

У Делі відбулася зустріч міністра закордонних справ Ізраїлю Шимона Переса з главою Міноборони Індії Джорджем Фернандесом, під час якої обговорювалася актуальна на сьогодні для обох країн проблема боротьби з тероризмом.

■ **Тель-Авів**

Арафат розпочинає розслідування

Керівник Палестинської національної адміністрації Ясір Арафат заявив про початок внутрішнього розслідування у зв'язку з обвинуваченнями Ізраїлю на адресу палестинського керівництва в спробі контрабанди зброї. Газета «Нью-Йорк таймс» висловлює припущення, що зброя призначалася для загонів шийтського руху «Хесболлах» у Лівані.

■ **Таллінн**

Прем'єр—міністр Естонії пішов у відставку

Естонський прем'єр-міністр Март Лаар оголосив про свою відставку на засіданні кабінету.

■ **Канберра**

Бідолашний кенгуру!

За рішенням уряду в 2002 році буде підвищено щорічні нормативи відстрілу кенгуру. Популяція цих тварин у Австралії зросла, і тепер мисливці зможуть убити 6,9 млн. цих тварин, які є національним символом Австралії.

■ **Лондон**

Принц Чарльз — фотомодель

Принц Чарльз у резиденції «Хайгров» позував фотографіві Маріо Тестіно для журналу «Vog», на сторінках якого невдовзі з'являться ці фотографії.

■ **Токіо**

І за китами стежитимуть

Японське авіакосмічне агентство NASDA має намір запустити супутник для стеження за сезонними міграціями китів.

■ **Буенос-Айрес**

Девальвація песо

Верхня палата Конгресу Аргентини схвалила економічний план уряду Едуардо Дуальде і прийняла антикризову програму. Парламент також уніс поправки до закону «Про конвертованість», що дало змогу Дуальде оголосити про девальвацію песо на 29%. Із середі офіційний курс становитиме 1,4 песо за долар, а вже через кілька місяців плановано повністю перейти на плаваючий курс. Переговори з МВФ про реструктуризацію зовнішнього боргу Аргентини мають розпочатися в лютому.

На знімку АП: нові ціни в аргентинських магазинах.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

2 Берлусконі заявив, що політика його країни не зміниться

Воювати в Афганістані безглуздо

Уроки історії

**«Воювати в Афганістані безглуздо — війська треба виводити негайно...» Так написав у своєму рапорті на четвертому році війни СРСР в Афганістані тодішній військовий радник, полковник радянської армії Леонід Стасюк. Чим обернулася для нього така заява (рішення про введення військ, нагадаю, приймалося на засіданні тодішнього Політбюро ЦК КПРС)? Яким бачиться перебіг подій нинішньої війни в Афганістані? Про все це у про-
понованій публікації.**

Коротко про співрозмовника. Полковник запасу Леонід Стасюк мешкає у Вінниці. Він — заступник голови Всеукраїнської організації «Співка учасників бойових дій ВПС України». Колишній військовий льотчик першого класу провів у небі близько двох тисяч годин. Закінчив Харківське вище авіаційне училище військових льотчиків, Військово-політичну академію у Москві. Служив на Далекому Сході під час подій на острові Даманський. В Афганістан був відправлений з посади начальника політвідділу винищувального авіаполку в Прибалтіці. До того ще були короткотермінові курси військових радників: готували таких спеціалістів при Генштабі Збройних Сил у Москві. Нагороджений трьома орденами, один із яких — афганський.

За відмову міг отримати п'ять років

Саме така доля спіткала капітана з Прибалтійського військового округу, до складу якого входив підрозділ Стасюка. Офіцера засудили на п'ять років позбавлення волі — таку міру покарання було встановлено для тих, хто не хотів підставляти свою голову під кулі на афганській війні.

Перед від'їздом до Москви у селищі Вайноде, що біля Риги (там дислокувався їхній полк), ховали солдата-«афганця». Це ускладнило проводи Стасюка: дружина, діти дивилися на нього такими очима, що сам ледь стримував сльози... Курси військових радників разом із ним проходили ще три офіцери. Програма передбачала насамперед ознайомлення з країною: історія, культура, територія, клімат — все-все вивчалось в подорожцях. Основну увагу все-таки зосереджували на питаннях військових. Адже на радників покладалися обов'язки бути, так би мовити, тінню афганських командирів.

...10 серпня 1982 року в аеропорту Кандагар приземлився «Боїнг» Індійської авіакомпанії, з якого вийшли четверо у цивільному з валізами у руках. Один із них був Л. Стасюк. У ті хвилини, зізнається, думав про одне: чи вдасться повернутися назад? Двічі доля випробовувала його. Адже незадовго перед Афганістаном уже відкривав кришку труни...

«Катапультуйся! не випробовуй долю...»

Під час тренувального польоту на винищувачі-перехоплювачі Су-15 ТМ уже йшов на зниження, як відчув незрозумілий удар. Літак одразу почав втрачати «центровку». Машину повело вбік, бо замер один двигун (во-ни кріпляться паралельно під крилами літака).

Тільки льотчики знають, як не просто втримати у такому випадку металевого птаха, що летить на швидкості майже тисячу кілометрів на годину. Ще важче — приземлитися. У Стасюка залишалася одна-єдина спроба для посадки. Є у військових льотчиків вислів: заходити на посадку

«млинцем», чи то пак — бочком. Саме такий прийом застосовують, коли замовкає один двигун. Без напруження нервів не обходиться. Але для професіонала, як каже Стасюк, номер цей не є смертельним. Що він і підтвердив, вдало посадивши машину.

Набагато складніше було в іншій екстремальній ситуації. Як і в першому випадку, політ здійснював на Су-15. Зазвичай, коли літак заходить на посадку, на панелі загоряються три зелені лампочки. Це означає: шасі підготовлені до приземлення. Ось уже й бетонка під літаком, але одна лампочка світить червоним світлом. Праве колесо залишалося у своїй «схованці». Льотчик потягнув важіль на себе. І машина, що вже готова була торкнутися смуги аеродрому, знову пішла в небо.

Польотами керував, як зараз пам'ятає, Віктор Перов: «Леоніде, пройди біля КП, покажи «життя», щоб вочевидь переконатися, що там сталося». Машина знизилася до висоти... десятки метрів і на швидкості приблизно 700 кілометрів на годину (тихіше на такий висоті не «зідзять»), лягла на бік, просвітивши перед вікнами командного пункту. Слідом у навушниках пролунав наказ: «Готуйся катапультуватися!»

Стасюк набирив висоту, а злість клекотіла в грудях. «Тобі потрібен був цей політ! — картав він себе подумки. — Маєш солідну посадку, вислугу, що дає право на звільнення в запас. Ішов би вже бичків пасти. Так ні! За плечима більш як сорок, а ти все туди ж... Так тобі й треба» — саме такі думки роїлися тоді в його голові.

Укотре повторили наказ: «Катапультуйся!» І додали: «Не випробовуй долю...» Що було простіше — спрямувати машину в зону для катапультування, натиснути кнопку і... Чому так не зробив? «Бо хотів жити».

— ?!

Під час катапультування, пояснює, тіло льотчика відчуває приблизно двадцятиразові перевантаження. Зменшити їх мав би так званий компресійний костюм. На Леонідові його не було. У віці після сорока років, каже, сподівання на таку «вдяганку» марні. Хребет все одно зазнав би пошкоджень. А це означає — він ризикував залишитися калікою на все життя.

Стасюк запитав, скільки в повітрі машин. Йому відповіли: 13. Попросив негайно всі посадити. «Після них буду приземлятися», — передав на командний пункт. «Якщо так, — відповіла «земля», — ризикни виштовхнути шасі силою». Він набрав висоту, розігнав літак до 1100 кілометрів на годину і на такий швидкості пішов униз. Різко шарпнув важіль на себе. Машина з несамовитим ревінням стрімко змінила курс, але бажаний вогник на панелі так і не загорівся.

Наскільки майстерно Стасюк посадив на «живіт» машину, знали у всіх авіагарнізонах Союзу: про це докладно повідав фаховий журнал. Без пошкоджень не обійшлося. Але вони були незначні: вже через три дні його «Сушка» знову знялася в небо. «Справа не в мені, — уточнює співрозмовник. — Льотчиків го-

тували так професійно, що ми не могли не виявляти дива. Весь світ це визнавав. А що нині?..» На його обличчі з'являються риси невдоволення: «У нинішньому році, — продовжує він, — якщо не помиляюся, у моє рідне Харківське училище на льотний факультет набрали трохи більше десяти курсантів. Нема у нас справжньої авіації. На жаль, це істинно так».

Без радників афганські командири — ні кроку

В Афганістані Стасюк провів два роки і дев'ять днів. У званні полковника афганської армії. Жив разом із афганцями в одному гарнізоні — 375-й винищувальний авіаполк, де служив радником, базувався неподалік аеропорту Кандагар. Сам аеропорт розташований за 30 кілометрів від міста. Про аеродром розповідає із захопленням. Такого, каже, в Союзі на той час не було. Споруджували його американці.

Покриття на аеродромі таке ідеальне, що не плавиться навіть за температури плюс 70 градусів. Такі спекотні дні влітку — звичне явище. Неподалік — 20 котеджів. Теж справа рук американців. У них мешкали військові радники, а також представники ще однієї поважної структури — КДБ. Будиночки, як то кажуть, такі собі. Кожен на три житлові кімнати з величезною вітальнею. Стеля — на висоті семи метрів. Стіни — завтовшки 2,5 метра. На подвір'ї басейн. Все це обнесено гранітним парканом, що сягає 2,5 метра у висоту.

За кожним із наших радників, а їх у полку було четверо, закріпили охорону із шести афганських солдатів, озброєних автоматами. «Набої, що правда, — усміхається Стасюк, — ми їм не давали, щоб, бува, не стріляли по нас». До речі, радянські радники працювали тут ще задовго до введення військ. Треба думати, що Квітнева революція готувалася не без їхньої участі. Неподалік аеропорту було ще одне військове містечко. За колючим дротом базувалася 70-та десантно-штурмова бригада, сформована з декількох видів військ — десантників, танкістів, артилеристів...

— Нашим не давали на повну силу воювати, — уточнює співрозмовник. — Військ було стільки, що за якийсь час могли б усе зрівняти з землею. Насправді бойові дії частіше вели афганці: на наших літаках вони скидали бомби на свої кишлаки, ведучи війну з душманами. Але все робилося за вказівками радянських офіцерів, перевдягнених у афганські однострої: без команди радянського радника афганські командири, як то кажуть, і кроку не могли ступити.

Накази й завдання надходили з Кабула від головного військового радника. Інколи вони були аж занадто конкретні — зазначалися, скажімо, навіть окремі будинки, на які треба було скинути бомби. Радник, у свою чергу, давав вказівку афганському командирі, той піднімав у небо зазначену кількість літаків і...

«Ми воювали не так, як американці»

Ті, хто пройшов Афганістан, каже Л. Стасюк, нині особливо уважно стежать за ходом бойових дій. В одній із публікацій навіть зустрів прізвище знайомого афганського командира. На думку

співрозмовника, тактика американців кардинально відрізняється від тієї, що її застосовувало радянське командування. Військовики США ведуть відверто наступальні бої. «Ми діяли інакше, про що частково уже згадувалося. Крім того, радники, а їх було надзвичайно багато, на власні очі бачили, куди летять бомби. Можна було хоч інколи вносити певні корективи. Принаймні я особисто не виконував накази, коли розвідка приносила інші дані, ніж ті, що надходили з Кабула».

За такі вільності, без перебільшення, міг загриміти під трибунал. Перший раз вчинив так, коли зрозумів, що після його команди загинуть мирні люди — старі аскакали, які орали волами поле, діти, що гралися на подвір'ї, жінки, які сушили випрану білизну... «Я впертий українець, — усміхається Стасюк. — Але над усе ціную справедливість. Як мої предки — запорізькі козаки, кров яких тече в моїх жилах. Бо родом із самої Хортиці. Так мене навчила змалку мати (батько, хоч як гірко згадувати, пропав безвісти уже в перший рік Великої Вітчизняної) — правду-матінку казати завжди у вічі».

— Я не політик, — продовжує співрозмовник, — і висловлюю лише власну думку, але мене час, і стане зрозуміло: американців чекає те саме, що й нас — війна з вітраками. Афганістан поставити на коліна неможливо. Історія це підтверджує багатьма прикладами. Ми чотири рази брали Кандагар. Застосовували найсучасніші бомби, вночі вони летіли зі спеціальним підсвітленням, щоб видно було пересування людей. Здавалося, місто — наше. Минав час, а нам знову стріляли у спину.

Стасюк, за його ж словами, брав участь у 22 бойових операціях за підтримки наземних військ. Бувало, тиждень ішли, не наштотхнувшись на жодного за-колотника-душмана. Тим часом своїх людей втрачали. Чужа місцевість, чужі люди. Навіть ворожі між собою афганські племена об'єднуються, коли в країну приходять чужоземний ворог. Так було завжди, так залишається тепер. Смерть могла чекати на радянських військових за кожним будинком у місті чи кишлаку, за кожною скелею у горах. Про що мова, коли афганські хлопчики шести-семи років уже майстерно володіють зброєю.

До того ж радянське командування припускалося багатьох помилок. Одним із завдань, приміром, була підготовка цивільних для афганської армії. Батальйони формувалися у найпростіший спосіб: оточували кишлак чи населену місцевість у горах, мето-

«Нікому не вдасться поставити цю країну на коліна»

дом «відлову» забирали молодих чоловіків, доставляли їх у розташування частини і не менше, як півроку, готували до військової служби. Але минав час, і в новому батальйоні залишалися одиниці, решта розбігалася в різні боки. «Кого, скажіть, ми готували? — запитує Стасюк. — Душманів, звичайно». Те саме і з забезпеченням продуктами. Потужний транспортний літак доставляв за один рейс не менш як сорок тонн найрізноманітніших харчів. З аеропорту їх розвозили до кишлаків. «Гадаєте, душмани не харчувалися ними? — знову усміхається співрозмовник. — Та де там!» Словом, хоча тактика і стратегія дій у нас і в американців різна, результат, повірте, буде однаковий: воювати в Афганістані безглуздо.

Кожна пташка — до свого гнізда

...Після повернення з Афганістану Стасюка понизили у посаді і зменшили на 90 карбованців зарплату. Йому одразу ж запропонували «тепле» місце — Далекий Схід, найвіддаленіша точка, де колись, до речі, починав лейтенантом. Звичайно, впертий «хохол», як його називали у Генштабі, на таке не погодився. Інші пропозиції були не менш «привабливі». Про них теж не хотів слухати.

Полковник добре знав причину такого ставлення до себе. Кожен із військових радників писав детальний звіт. Стасюк зробив те саме. Тільки на відміну від інших наслідився письмово сказати про те, що воювати далі в Афганістані нема сенсу, тому війська треба виводити негайно. На той час це був відвертий виклик не лише військовому відомству. Пропозицію полковника розцінили як антидержавну, а це тягнуло за собою непередбачувані наслідки. Добре, що так обійшлося.

Три місяці він просидів у Москві, живучи за власні кошти. На всі пропозиції відповідав одне: «Прощу направити мене в Україну». Коли зрозумів, що його все одно не хочуть слухати, зупинив вибір на Ленінграді. Дорогою на нове місце заїхав у Ригу, щоб побачитися з колишніми побратимами. Один із високих військових посадовців, який добре знав Стасюка, допоміг йому. По телефону зв'язався з Головнокомандувачем ВПС Союзу, той сказав, що є вакантне місце у Вінниці — інспектора Повітряної армії. Посада, що правда, низька для полковника. Та й платня менша. Але це його не обходило: подумки полковник Стасюк уже вдихав повітря рідної землі...

Віктор СКРИПНИК.

На фото: Леонід Стасюк. Вінниця.

Гаряче джерело

Разом з газом прийшло тепло в оселі мешканців селища Молодіжного Долинського району на Кіровоградщині.

Що таке можливо, місяць тому не вірили найзавзятіші оптимісти. І не дивно, бо будувалася газова мережа за екстремальних умов авральними методами. За сорок діб проклали майже сім кілометрів газопроводу, а підключення осель та комунальних закладів проводилося (можливо, й з порушенням технологій) — за температури нижче десяти градусів морозу. Але саме таких випадків, напевне, стосується вислів, що мета виправдовує засоби, а в тому, що переможців не судять, готові підписатися всі мешканці селища.

Для будівництва газопроводу виділено 100 тисяч гривень з обласного і майже 150 тисяч із районного бюджетів.

Олег БОНДАР.

Кіровоградська область.

Оголошення

АТВТ «Київський м'ясокомбінат»

у зв'язку з ліквідацією пропонує до продажу на аукціоні:

Назва об'єкта: Збірно — розбірний металевий павільйон (магазин №3).

Адреса: м. Київ, вул. Соромовська, №15. Окремо розташований в середині на території Дарницького ринку.

Відомості про будівлю: збірно — розбірний павільйон з типових металевих вузлів та деталей, з'єднання між собою за допомогою болтів. Загальна корисна площа приміщень в одному павільйоні становить 160,00 м², загальна площа — 162,00 м², висота до стелі в приміщенні — 3,40 м, в прибудові — 3,00 м. Основна торгівельна площа складає 71,40 м² , а допоміжні — 82,10 м². Задня (на 90%) та дві бокові стіни ззовні обкладено в 11/2 цеглини. Внутрішню перегородку між торговельним залом та підсобним приміщенням і кімнатою керівника також виконано з цегли.

Є всі необхідні інженерні мережі та під'їзді автомобільні шляхи.

Дата проведення аукціону — 11.02.2002 року об 11.00.

Місце проведення аукціону — приміщення заводоуправління АТВТ «Київський м'ясокомбінат» за адресою: м. Київ, вул. Зрошувальна 5.

Початкова ціна продажу: — 79 500 (сімдесят дев'ять тисяч п'ятсот) грн.

Гарантійний внесок — 7 950 (сім тисяч дев'ятсот п'ятдесят) грн. Внесок необхідно перераховувати на п/р 26000200002043 у Дарницькій філії АКБ «УСБ» м. Києва (адреса банку: м. Київ, вул. Бориспільська, буд. 2), МФО 322023, Код 00443571 не пізніше 07.02.2002р.

Умови продажу:

- Угода купівлі-продажу укладається в день проведення аукціону.
  - Стовідсоткова оплата (з урахуванням гарантійного внеску) здійснюється в 10 (десяти) денний термін з моменту укладання угоди купівлі-продажу.
  - Прийом-передача майна здійснюється в 7 (семи) денний термін з моменту отримання коштів на р/рахунок АТВТ «Київський м'ясокомбінат».
  - З додатковими умовами продажу та придбання майна можна ознайомитися за адресою: м. Київ, вул. Зрошувальна, 5
- Реєстрація учасників аукціону здійснюється за заявками до 08.02.2002р. включно. До заявки додається копія платіжного доручення про перерахування гарантійного внеску на п/р АТВТ «Київський м'ясокомбінат».
- Детально ознайомитись з майном, умовами участі у аукціоні, умовами придбання та оформити заявку можна за адресою: м. Київ, вул. Зрошувальна, 5 з 9.00 до 17.00 з понеділка по п'ятницю до 07.02.2002р.

Телефон для довідок: 568-32-61, 568-32-62, 566-88-23, 566-01-38.

Ліквідатор АТВТ «Київський м'ясокомбінат»

Київське відділення ТОВ фірми «Східно-український торговий дім», ід. код 25680332, м. Київ, бульв. Лесі Українки, 34 повідомляє про ліквідацію. Претензії приймаються: тел. 295-52-97.

До відома громадськості

Товариство з обмеженою відповідальністю та іноземними інвестиціями «Таврія-Папір», Херсонська обл., м. Цюрупинськ, вул. Гвардійська,103, тел./факс (05542) 2-30-44 подало до Національної комісії регулювання електроенергетики заяву про видачу ліцензії з підприємницької діяльності по виробництву електроенергії за місцем здійснення заявленої діяльності — Херсонська обл., м. Цюрупинськ, ТОВ з ПІ «Таврія-Папір».

ВАТ «ПОЛТАВАРИБГОСП»

Повідомляє, що чергові загальні збори акціонерів відбудуться 22 лютого 2002 року об 11.00 за адресою: вул.40 років Перемоги,2А, с. Бугаївка, Глобинський район, Полтавської області.

Початок реєстрації учасників зборів акціонерів провадитиметься 22 лютого 2002 року о 9.00. При собі мати документ, що посвідчує особу, для довірених осіб — доручення на право участі і голосування.

Порядок денний:

- Звіт голови правління та ревізійної комісії про господарсько-фінансову діяльність підприємства за 2001 рік та затвердження звіту.
- Звіт спостережної ради Товариства за 2001 рік.
- Внесення змін до Статуту ВАТ «ПОЛТАВАРИБГОСП».
- Вибори Спостережної Ради ВАТ «ПОЛТАВАРИБГОСП».
- Вибори органів управління ВАТ «ПОЛТАВАРИБГОСП».
- Затвердження виробничої програми ВАТ «ПОЛТАВАРИБГОСП» на 2002 рік.

Правление ОАО «Автотранс-64»

уведомляет о проведении общего собрания акционеров, которое состоится 29 марта 2002 года в актовом зале предприятия по адресу: г. Одесса, ул. Маловского, 3.

Повестка дня:

- Отчет председателя правления о финансово-хозяйственной деятельности общества в 2001 году и задачах на 2002 год.
  - Отчет о работе Наблюдательного совета.
  - Отчет ревизионной комиссии и утверждение годового отчета и баланса ОАО.
  - Выборы органов управления обществом.
- Начало работы собрания в 15 часов. Регистрация участников собрания с 13.00 до 14.40.

Для участия в собрании акционеров необходимо иметь:

- паспорт;
- представителю акционера — паспорт и доверенность.

Телефон для справок: (0482) 732-87-44, 732-88-09.

Вісті з Херсонщини

Спасибі, але мало

Уперше за багато років поновився херсонський тролейбусний парк. Чотири комфортабельні машини закуплено у Дніпропетровську.

Протягом нинішнього року передбачено придбати ще шість машин.

Губить людей не пиво

Тридцять відсотків спиртних напоїв фальсифіковані — такі висновки зробили працівники обласного управління у справах захисту прав споживачів, які перевірили продукцію на восьми гуртовнях Херсона. За словами заступника начальника управління Валентина Мірошка, найчастіше підробляють горілку. До «чорних» списків не потрапляли вина, шампанське і пиво.

Підготувала Алла БРУСИЛОВА.

Спорт

■ Гандбол

Старт у п'ятницю

Ми вже повідомляли, що 11—13 січня в Київському палаці спорту відбудеться другий міжнародний турнір «Кубок Вадима Гетьмана». Пропонуємо вам розклад матчів. *11 січня.* Хорватія—Ізраїль (16.30), *відкриття турніру* (18.00), Україна—Росія (19.00). *12 січня.* Росія—Хорватія (14.00), матч зірок 70—80-х років — Україна—Росія (15.30), Україна—Ізраїль (17.00). *13 січня.* Ізраїль—Росія (14.00), Україна—Хорватія (15.45).

■ Футбол

Перший етап здолали

Санкт-Петербург. Меморіал Валентина Гранаткіна. Учасники — юнацькі збірні (U-17). Груповий турнір. Україна—Китай. 4:0 (візначилися —Несін, Сінчук, Гибалюк і Кривошеєнко). Україна—збірна Санкт-Петербурга. 1:1 (Підгайний). Україна—Литва. 1:1. Наша команда, яку очолює Анатолій Крощенко, продовжить виступи на турнірі.

В «Оболоні» Слободянів

ТЕПЕР АЖ ЧЕТВЕРО

Як відомо, авторитетний український футбольний фахівець, заслужений майстер спорту Володимир Мунтян віднедавна очолив клуб російської суперліги «Аланія» (Владайкавказ). Його попередній колектив — київська «Оболонь», котра виступає в першій українській лізі, довго без «батька» не бідувала. Її тренуватиме колишній нападник київського «Динамо», майстер спорту міжнародного класу, володар Суперкубка УЄФА-75 48-річний Петро Слободян.

Тепер в «Оболоні» Слободянів четверо. Про головного наставника вже сказано. А ще й почесний президент клубу — народний депутат Олександр Слободян. А поряд з ними їхні сини: Вадим Олександрович (грає за юнацьку команду) і Михайло Петрович — нападник дорослої команди.

Серйозні наміри ван Бастена

Легендарний нідерландський форвард Марко ван Бастен має намір найближчим часом стати слухачем тренерських курсів і влітку 2003 року планує отримати ліцензію. Колишній суперфорвард «Мілана» й національної збірної Нідерландів після сермірчної перерви повертається до великого футболу. Свого часу через тяжку травму він був змушений рано завершити кар'єру гравця.

Марко ван Бастен, якого тричі було удостоєно «Золотого м'яча» найкращого футболіста Європи, вже має пропозицію працювати разом в «Аяксі» від свого колишнього партнера по національній збірній Рональда Кумана. А федерація футболу Нідерландів розглядає кандидатуру славного Марко як спадкоємця Луї ван Галя в національній збірній. До речі, в Нідерландах футбольні закони дають право видатним гравцям працювати тренерами і без спеціальної ліцензії. Таким правом раніше вже скористалися партнери ван Бастена по «Мілану» і збірній — Рууд Гулліт і Франк Райкард.

■ Бокс

Дата відома, суперник — ні...

Свій наступний поєдинок Віталій Кличко проведе 8 лютого. Але суперника поки що не знайшли. Однак менеджер славних братів Пітер Ханратс каже, що тривають переговори з кількома елітними майстрами, зокрема, Фресом Окендо та Джамілем Маклайном.

■ Хокей

Олімпіада — річ заманлива

Вихованець хокейної школи «Сокіл» (Київ), а нині нападник німецького клубу «Ганновер» 33-річний Ігор Чибирев через п'ять років виявив бажання знову виступати за національну збірну України. Нагадаємо, що наша команда здобула право грати в турнірі Олімпіади-2002 в Солт-Лейк-Сіті (США). А навесні вона змагатиметься на чемпіонаті світу у вищій лізі.

Ігор Чибирев, за амплуа — центрфорвард, виступав за клуб НХЛ «Хартфорд», а до цього (упродовж семи років) — за московський ЦСКА. Після передолімпійського турніру в польському місті Тихи цей гравець було заявив, що більше не гратиме за національну команду. Але тепер змінив рішення. Такий досвідчений і вправний майстер, безперечно, посилить колектив, очолюваний Анатолієм Богдановим.

В. Б.

■ Фотофакт

Двадцятисемирічний севастополець Сергій Архипов переглядає вдома відеозаписи боїв чемпіонату світу з тайського боксу, що відбувся в Белграді (Югославія). Там український спортсмен завоював золоту медаль.

Фото Сергія СВІТЛИЦЬКОГО.

Марія Драч: «Чоловік переможе, якщо руку над ним триматиме жінка»

Актуальне інтерв'ю

Людство безповоротно дистанціювалося від XIX століття, коли один аж ніяк не дурний чоловік, навіть філософ, вивів формулу, що нині звучить найвно й архаїчно. Мовляв, щастя чоловіка — «я хочу», щастя жінки — «він хоче». За якихось 100 років із безсловесної істоти, яка підкоряється, жінка перетворилася на активну силу суспільства. І невже нам тепер доведеться звикати до незатребуваних, вторинних чоловіків? — цим запитанням розпочалася розмова з головою міжнародної організації «Жіноча Громада» Марією ДРАЧ (на знімку).

— В Україні настав час захищати чоловіків, — сказала на це Марія Михайлівна. — Нині йдеться про їхню дискримінацію. Все кинуте на маму. Це певний перекіс. Але сама мама ніколи не народить дитину. Та й виховувати її повинні двоє батьків. «Жіноча Громада» виступила з ініціативою: запровадити День батька в Україні. 1999 року ми оголосили всеукраїнський конкурс листів «Мій батько». Невдовзі побачить світ книжка за підсумками цього конкурсу. В січні очікуємо на перший номер журналу «Тато»... Дуже важко пробивати цю ініціативу. Нам кажуть: є День родини і є День матері. Але ж це — не День батька. У суспільстві має бути однакова пошана до мамі і до тата. Має бути гармонія. Тому ми й боремося за чоловіків.

Жінки виконують найбруднішу роботу по всьому світу. А чоловіки — «гарматне» м'ясо, і спиті, покинуті, таких ніхто не хоче любити. Треба дати чоловікам зрозуміти, що ми їх шануємо, чекаємо і що в них є майбутнє. — Тобто ваша організація виступає за піднесення прести-

жу чоловіка, за повернення йому колишньої значущості?..

— За повернення значущості родині загалом. Ми двічі зверталися до Президента України, і листи вже пішли у різні інстанції. Таке нововведення нічого державі не коштує. День батька має бути і має припадати на неділю.

— У світі незатребуваних чоловіків жінки погоджуються на будь-яку роботу. Можливо, «слабкій» статі з давніх-давен бракувало амбіцій, і саме це допомогло їй стати сильною?..

— Просто жінки — реалістки. Це чоловіки у нас романтики: вони все на щось чекають. А жінки не чекають, а працюють. Крім того, жінки більшою мірою — борці. Вони навіть стали вдягатися війовничіше. А чоловіки носять персні, жабо, колготки...

ДОВІДКА «ГУ». «Жіночу Громаду» («ЖГ») було створено в Києві на початку XX століття інтелектуалками, представницями знаних родин. Прогресивні жінки організовували дитячі садки, сирітські притулки, відстоювали виборчі права для «слабкої» статі, мали свої друковані видання. Протягом останнього десятиріччя спостерігається сплеск активності «ЖГ» в оновленій Україні. Нині це — громадська неурядова безприбуткова організація, що має 45 осередків у нашій країні та за її межами, налічуючи понад 15 тисяч членів. Вона має спеціальний статус при соціально-економічній комісії ООН. «ЖГ» сприяє розвитку демократичних процесів, піднесенню соціального статусу жінки, захищає права жінок у суспільстві.

«Зелені» під ялинкою, корова на ковзанах і старі пісні в новій інтерпретації

Свята

Новорічні канікули столичних дітлахів, можна вважати, пройшли під ялинками. У клубах, центрах культури та відпочинку, театрах та кінотеатрах тривають різноманітні новорічні та різдвяні вистави й шоу. Не обійшлося й без кумедних накладок. Так, минулих вихідних в Будинку кіно під зеленою ялинкою разом із малюками «з'їхалася» на свій хоровод Партія зелених... А в Палаці спорту цими днями давав прощальні гастролі в Києві Петербурзький

балет на льоду. Виступ ансамблю був, мабуть, найзимовіший серед інших розважальних програм. Крім того, його можна класифікувати як «два в одному». Окрім льодового шоу, в якому маленьких глядачів остаточно полонила корова на ковзанах, клоуни та овочево-фруктові персонажі казки «Чиполіно», на сцені виступали популярні артисти української естради — Ольга Юнакова, Юрко Юрченко, група «Екс-президенти», Віктор та Любов Анісими, Сергій Манек та Марина Одольська. Наші зірки презентували нові новорічні пісні, точніше вірші, які написала Ма-

рина Одольська на хітові мелодії з репертуару кожного виконавця. Організатор вітчизняної частини проекту — Український національний комітет молодіжних організацій (УНКМО) — традиційно виступив ініціатором благодійної акції. 50 відсотків квитків на виставу було безплатно передано дитячим будинкам та інтернатам. Завдяки УНКМО у столиці на естрадно-льодовій феєрії побували не лише київські хлопчики й дівчатка, а й діти-сироти та діти, які залишилися без батьківської опіки, з різних регіонів України.

Фотофакт

Новорічні льодові фігури в центрі Києва, на спорудження яких пішло 30 вантажівок льоду, швидко руйнуються — кожен хоче відламати шматочок на щастя.

Фото Віктора ПОБЕДИНСЬКОГО (УНІАН).

Благодійний жест податківців

Удні новорічних та Різдвяних свят податківці оточили увагою і турботою вихованців Вербської школи-інтернату Дубенського району, більшість із яких сироти, напівсироти чи з неблагополучних сімей. Крім пакетів із солодощами, благодійники привезли їм ма-

каронні вироби, борошно, олію, а також панчішно-шкарпеткові вироби. Солодкі подарунки отримали і учні Костопільської школи-інтернату спортивного профілю.

Олександра ЮРКОВА.

Рівненська область.

Київські канікули

Понад 200 школярів з Вінниччини — переможців шкільних та районних конкурсів різних видів самодіяльного мистецтва — під час зимових канікул на запрошення Федерації профспілок України і народного депутата України Олександра Стояна гостювали в Києві.

Вінничан гостинно приймала столична школа-інтернат №9. Діти відвідали новорічні вистави в Палаці спорту,

драматичному театрі імені Івана Франка. Приємною була зустріч юних талантів з дітьми-сиротами із Закарпаття, які перебували в Києві на святковій ялинці на запрошення Президента України. Закарпатці виступили з новорічним та різдвяним вітанням. Вінничани також порадували своїми оригінальними виступами.

Петро ШВЕЦЬ.

Редактор номера Віталій СУДДЯ.
Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідectво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України». Зам. 0311004.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Виставки

«Українські святі образи»

Під такою назвою у столичному Національному комплексі «Експоцентр України» до Різдва Христового відкрилася художня виставка відомої чернігівської вишивальниці Агнеси Ляшенко. Сьогодні її ім'я — серед імен кращих майстрів вишивального сакрального мистецтва України. Головна тема творчості — образи святих та видатних діячів православ'я.

Агнеса Денисівна лише після виходу на пенсію почала займатися улюбленою справою — вишиванням. Спочатку відтворювала пейзажі, згодом почала вишивати ікони, які колекціонувала. А з 1994 року вона постійно організовує персональні виставки. Її високе мистецтво, зігріте промінням палкої віри та щедрості душі, чарувало мешканців Ніжина, Чернігова, Городні, Славутича, Києва тощо.

У доробку Агнеси Ляшенко 53 роботи, серед яких є портрети Л. Українки, Т. Шевченка та Б. Хмельницького. Але найбільш улюбленим вважає образ Богородиці. На виставці представлено галерею ікон Богородиці, серед них Вишгородська, Почаївська, Любецька, Волинська тощо. Вони зачаровують світлим образами матері та дитини, які дихають святістю й благодаттю. Дивує гармонія звичайних, але вдало поєднаних барв, розмішених талановитою і доброю рукою.

Особливий інтерес викликають ікони з ликами святих, одухотворених та скорботних. Зокрема, ікона «Святий Феодосій Углицький», яка має велике значення для чернігівців.

Уперше на виставці представлені бісерні ікони. Це — Спас Нерукотворний, Пантелеймон-цілитель, Богородиці: Тверська, Замилування, Казанська.

І залишається тільки дивуватися й захоплюватися, як за допомогою простих засобів можна досягти такої виразності.

Вікторія ЛИТВИН.

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.
✉ E-mail: mail@golos.com.ua — загальний reklama@golos.com.ua — відділ реклами let@golos.com.ua — відділ листів foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos